Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 онһоо гарана | № 131 (13850) | 1972 оной июниин 6, вторник | Сэн 2 мүнгэн

...ЖАЛАЙ ИЛАЛТЫН НАЙР ДЭЭРЭ

...ТЫН АЙМАГТА, ТЭНДЭХИ „РОДИНА" КОЛХОЗДО, ЕХЭ-НУГЫН БОЛОН ПОГРАНИЧНА СОВХОЗУУДТА ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГУУД БАРЮУЛАГДАБА

...най нарата дулаахан ...рэнэй эрьедэ Хяагтын ...колхоз, совхозуудай ...сугларжа найрлаһан ...р наадан ажалай илал...Р-эй болон РСФСР-эй ...Соведэй, ВЦСПС-эй ...Улаан тугуудые ба...рюулагдаа.

...час багта эндэ 700-...үүд, совхозуудай хү-...суглараад байгаа. Хү-...түрүүшүүлэй слёдые ...комой нэгэдэхи сек-...Ф. Елизов нээгээд, ...Министрнүүдэй Соведэй ...нэгэдэхи орлогшо В. И. ...гшэдэ үгэ үгэбэ.

...бан жэлэй түрүүшын ...1 ондо ажалай ехэ ам-...ка, СССР-эй Министр-...эй болон ВЦСПС-эй ...Улаан тугта хүртэһэн ...ай хүдөө ажахын бү-...лэгшэдые халуунаар ...дамжуулгын Улаан туг ...комой нэгэдэхи секре-...лизов, аймгүйсэдкомой ...Б. Базаров, аймагай ...Б. Ж. Тодорхоева гэг-...ба.

...ФСР-эй Министрнүү-...ВЦСПС-эй дамжуулгын ...одина» колхоздо, СССР-...ФСР-эй Хүдөө ажахын ...болон профсоюзуудай ...улгын Улаан тугууд, ...олон Погранична сов-...үтэлбэрилэгшэдтэ, тү-...рюулһан байна.

...жэлдэ аймагай хүдөө ...элмэрилэгшэдэй туйла-...нууд тухай, мүн энэ ...социалис уялгануу-...ба саашанхи зорилго-...аймгүйсэдкомой түрүү-...Базаров элидхэл хэһэн

...агээл энэ үедэ бидэ-...угларжа, малай үбэл-...үүдые согсолжо, зунай ...бэелүүлхэ зорилгонууд ...һэн байгаабди, — ...азаров захалба. — Тии-...колхознитууд, совхо-...эрнишэд, хүдөө ажахын ...ажахынуудай хүтэл-...элэйнгээ түсэб, социа-лис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа.

Аймаг бүхы дээрээ социалис уялгаяа мяха абалгаар 109 процент, һү һаалгаар 103,9, нооһо абалгаар 100,1, үндэгөөр — 115,9 процент, ороохо таряа абалгаар 105,3, үбһөөр — 101 процент дүүргэээ. Энээнэй ашаар нилээд ехэ мяха, һү, нооһо, үндэгэ, ороохо таряа гүрэндэ түсэбһөө гадуур худалдагдаһан байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ адууһа малайнь ашаг шэмэ гэритой дээшэлээ. Жэшээнь, Алтайн совхоз үнеэн бүриһөө 348 килограмм, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз — 359, «Родина» колхоз — 248 килограмм һү урда жэлэйхиһээ ехэ һаажа абаа. «Родина» колхоз, Алтайн совхоз үнеэн бүриһөө 2 мянган килограммһаа дээшэ һү һааһан байна.

Зундаа үхэр малаа һайнаар бэлшээн таргалуулжа, намартаа, үбэлэй эхеэр шахаһанай ашаар гүрэндэ томо, тарган мал тушаагдадаг болонхой. Нёдондо аймагай ажахынуудай гүрэндэ худалдаһан үхэрнүүд дунда зэргээр 330 килограмм, гахайнууд — 102 килограмм татааһэн.

Аймагай колхоз, совхоз бүхэндэ ажалша бэрхэ малшад, механизаторнууд олон. Хэрбээ 1970 ондо 49 һаалишад үнеэн бүриһөө 2 мянган килограммһаа дээшэ һү һааһан байбал, тэдэнэрэй тоо нёдондо 106-да хүрөө. Ленинэй орденто һаалишан Мыдыгма Раднаевна Найданова үнеэн бүриһөө 3.237 килограмм һү һаажа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэһэн байна. Һаалишад Н. Овсянкин, М. Прохорова, С. Хакимова, Н. Очирова, С. Тимофеева болон бусад үнеэн бүриһөө 2500 килограммһаа дээшэ һү һаажа шадаа.

Мал бэлшээн, шахан таргалуулха хүдэлмэридэ «Родина» колхозой мал адуулагшад Д. Москвитин, И. Пашков, «Дружба» колхозой —В. Бахманов, Хүдэриин совхозой — И. Пазимов болон бусад мэргэжэл шадабаритай байһанаа харуулаа.

Колхоз, совхозуудай хонишодой 12 бригада зуун хонин бүриһөө 100, зуу гаран хурьга томо болгоо. Ахалагша хонишод Б. Ж. Тодорхоева, Л. И. Бондарев, И. Н. Жаркой болон бусад ажалай үльгэр жэшээ харуулаа.

Ажалай ехэ амжалта туйлаһан тугалшад, гахайшад эндэ олон. Малшадай энэ амжалтада аймагай механизаторнуудай, таряашадай, луговодуудай аша габьяа айхабтар ехэ. Эдэнэр ороохо таряанай, үбһэ ногооной баян ургаса туйлажа, пиитын адууһа малда тэжээл элбэгээр бэлэдхэһэн байха юм.

«Родина», «Дружба», Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозуудай, Хүдэриин совхозой механизаторнууд нёдондо гектар бүриһөө дунда зэргээр 16—18 центнер ороохо таряа хуряагаа.

Ажалша бэрхэ комбайнернууд Д. Гумпылов, Ф. Рыжков, В. Яковлев, хартаабхашад В. Соковиков, А. Спиридонов, кукурузашан Г. Дампилов, кукурузу ургуулагша В. Шешуров, луговодууд Б. Чагдуров, А. Колодин, И. Степанов болон бусад мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһан.

Үнгэрһэн жэлэй амжалтанууд тухай дурдаха зуураа, слёдто хабаадагшад гол анхаралаа энэ жэлэй түсэб, социалис уялгануудаа дүүргэхэ, зунай һарануудта һү ехээр һааха, малаа һайнаар бэлшээн таргалуулха хэрэгтэ хандуулаа.

Энэ жэлэй 5 һарын туршада аймагай ажахынууд гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэй түсэб 106 процент, үндэгэ — 132 процент, һү— 75 процент дүүргэээд байна. Урда жэлэйхиһээ 600 тугал олоор түлжүүлэгдэжэ байнхай.

Слёт дээрэ Ехэ-Нугын совхозой директор Л. Мужикбаев, Погранична совхозой залуу хонишон Т. Бадмаева, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой главна агроном Г. Гонсорунов, Хяагтын совхозой парткомой секретарь А. Тубанов, «Родина» колхозой түрүүлэгшэ И. Агафонов, гэгшэд үгэ хэлэжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ туйлаһан амжалтануудаа улам арьбадхаха, дамжуулгын Улаан тугуудаа бүхөөр барижа гараха байһан тухайгаа мэдүүлээ.

Энэ слёдто Хяагтын аймагтай мүрысэдэг Улаан-Үдын аймагай делегаци хабаадажа, тус делегациие толгойлогшо — КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь К. К. Шомоев үгэ хэлээ.

Слёдто хабаадагшад зунай һарануудта һү һаали дээшэлүүлхэ, малаа һайса бэлшээн таргалуулха тушаа тодорхой социалис уялга баталан абаа. Зунай 4 һарада аймагай ажахынууд үнеэн бүриһөө 824 килограмм, Алтайн совхоз — 1.150 килограмм, Погранична совхоз 925 килограмм һү һааха байһанаа мэдүүлээ. Эды шанаан һү һаахын тула үнеэдээ үдэртэ гурба удаа һааха, үдэр һүнигүй бэлшээхэ гэжэ хэлсээ.

Зунай зүлгэ ногоон дээрэ үхэрнүүдээ һайнаар бэлшээжэ, сүүдхэ бүхэндэ тэдэнэй шэгнүүр 800—1000 граммаар нэмээжэ, гүрэндөө дунда зэргээр 350 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй үхэр тушааха гэһэн уялга абаа. Хамтадаа 13 мянга гаран үхэр бэлшээн тарглуулагдахаар илгагдаа.

Абаһан энэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэ талаар социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ хэлсээд, мүрысөөндэ илагшадые урмашуулха гурим баталан абаа.

Энээнэй һүүлээр найр наадан болоо. Волейболоор, бүхэ барилдаагаар һорилдоон захалжа, слёдто хабаадагшадые баярлуулаа. Мүн аймагай соёлой ордоной хүдэлмэрилэгшэд концерт табяа. Эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүд ехээр асарагдажа, ажалай түрүүшүүлдэ, слёдто хабаадагшадта худалдагдаһан байна.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дамжуулгын улаан тугуудые абаад байһан үе.
С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

Протоколдо гар табигдаба

БАРУУН БЕРЛИН. (ТАСС). Баруун Берлиндэ хабаатай асуудалнуудаар дүрбэн гүрэнэй хэлсээнэй түгэсхэлэй протоколдо гар табижа баталалга эндэ, урдын хиналтын соведэй байшан соо, баярай оршон байдалда болобо.

Баруун Берлин ерэһэн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Франциин гадаадын хэрэгүүдэй минист М. Шуман, США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерс, Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Дуглас-Хьюм СССР-эй, Франциин, США-гай ба Англиин правительствануудай зүгһөө документдэ гараа табиһан байна.

Түгэсхэлэй протоколдо гар табигдаһанай һүүлээр Баруун Берлиндэхи байдалые заһаруулан һайжаруулгада ашатай туһатай үндэһэ һуури олгоһон, 1971 оной сентябриин 3-да абтаһан дүрбэн гүрэнэй хэлсээн, мүн дүрбэн гүрэнэй хэлсээнһээ уламжалан, ФРГ-гэй правительстватай, Баруун Берлинэй сенадтай ГДР-эй правительствын үгээ ойлголсолго, баталһан хэлсээнүүд хүсэндөө ороход юм.

ГЕКТАРАЙ 140 ЦЕНТНЕР ХАРТААБХА

(Кабанскын совхозой хартаабхашан Василий Яковлевич СУВОРОВОЙ хөөрөөнһөө).

Хэнэйшье мэдэхээр, 1971—1975 онуудта СССР-эй арадай ажахые дам саашадань хүгжөөхэ тухай Директивэнүүд соо ойрын жэлнүүдтэ мал ажал болон газар тарялан эрхилэлгые улам һайжаруулжа, эдеэ хоолой шухала зүйлнүүдые элбэгээр абажа, олон түмэн ажалшадай эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангаха гээшэмнай гол шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ сэхэ хэлэгдэнхэй юм. Тиин гүрэн түрынгөө, түрэл партиингаа табиһан энэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлэн, хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абажа, юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ хараалһан түсэб, уялгаяа саг болзортонь дүүргэхын тула ажахымнай малшад, таряашад, овощ ургуулагшад, хартаабхашад горитойхон оролдолго гаргана.

Үнэндөө жэл бүри хартаабхын тогтууритай баян ургаса абахын тула манай звено нэн түрүүлэн даалгагдаһан 50 гектар газараа һайнаар элдүүрилжэ үтэгжүүлдэг юм. Тиихэдээ намартаа, хартаабхаяа хуряаһанай һүүлээр поли дээрээ шубуунай, мүн малай аргал, шабааһа «МТЗ-50» түхэлэй хоёр трактораараа зөөжэ тараанабди. Хабартаа, газарай хүрьһэнэй гэдэхэтэй адли, полиёо һайнаар хахалжа, борнойлнобди. Эгээл энэ үедэ хартаабхымнай газар дээрэ тусхай картографиин ёһоор калийна дабһан, аммиагай селитрэ, суперфосфат оруулагдадаг.

Нёдондо зундаа абаһаар ган гасуур боложо, хартаабхымнай газар хатажа гандаа. Һүүлээрнь хура бороогой ороходо һая бултайһан хартаабхамнай һайжаран ургажа, одоошье найдалыемнай хүсэлдүүлээ һэн. Тиихэдэ түлэг ургаха үедэнь бидэ минеральна үтэгжүүлгэ нэмэжэ оруулһан байнабди. Энэмнай пилээд ашагтай байгаа һэн. Юуб гэхэдэ, хабартаа оруулһан минеральна үтэгжүүлгэнь ган гасуурта, нара һалхинда тунажа, ургамалые хэрэгтэй бодосуудаар хүсэд хангаагүй. Иигэжэ али бүхы аргаараа ган гасууртай тэмсэһэнэйнгээ ашаар бидэ гектар бүриһөө 147 центнер хартаабха хуряажа, хараалһан түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байнабди.

Звенодо даалгагдаһан хартаабхымнай газар ӷин боро хүрьһэтэй тула бэлээр гандахаяа ядадаггүй. Тиимэһээнь бидэ газараа һайнаар элдүүрилжэ, гектарай 40 тонно наг шэбхэ гаргажа, 1,6 центнер калийна дабһа оруулнабди. Гадна хартаабхаяа 10—12 сантиметр гүнзэгыдэ нэгэ жэгдээр һуулганабди. Гектар бүридэ 34 центнер хартаабха таригдадаг юм.

Хартаабхаяа һуулгажа дүүргээд, түрүүшынь эшэхэнүүдэй бултайжа гарахатай адли нэгэ-хоёр дахин борнойлжо, бог үбһыень үгы хэнэбди.

Манай звено гурбан жэлэй саада тээ эмхидхэгдэһэн юм. Намтай хамта механизатор Иван Константинович Савельев ажалладаг. Звенодомнай хоёр сеялкэ, хоёр комбайн бии. Эдэ бүхы техникээ хаһа сагтань өөһэдөө заһабаридаг заншалтайбди.

Үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада манай звено хараалһан түсэбөө сүм дүүргэһэн байна. Жэшээлбэл, түрүүшынгээ жэл гектар бүриһөө 100 центнер хартаабха ургуулха байһан һаа, 130,6 центнер хуряаһан байнабди. Удаадахи 1970 ондо гектарай дунда зэргээр 128,3 центнер хартаабха абтаа бэлэй. Харин байгша ондо бидэ гектарай 140 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряаха хүсэлэнтэйбди.

Гэхэтэй хамта энэ хугасаа соо абтаһан центнер хартаабхын үнэ сэн нилээд хямдаржа, гаргашаньшье горитойхоноор доошолоо. Хэрбээ 1966 ондо совхозой хартаабхашадай хуряаһан центнер хартаабхын өөрынь үнэ сэн 13 түхэриг 51 мүнгэтэ байбал, нёдондо звеногой абаһан центнер ургасын өөрынь үнэ сэн 5 түхэриг 24 мүнгэтэ болоһон байна. Энэ амжалта нэн түрүүлэн трактор, техникээ ашаг ехэтэйгээр хэрэглэжэ, эрхим сортын үрэһөөр таридаг байһанһаа туйлагдаа.

Мүнөө бидэ хартаабхаяа хүдэлмэриин 6 үдэрэй туршада һуулгажа дүүргэһэн байнабди. Иигээд лэ эшэ набшынь бултайжа захалхада борнойлогдожо, бог буртаг үбһэниинь үгы хэгдэхэ юм. Энээнэй хажуугаар минеральна үтэгжүүлгэ нэмэжэ оруулагдаха байна. Иигэжэ бидэ байгаалиһаа хайра хүлеэнгүй, бүхы арга шадалаараа оролдожо, ССР Союзай байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойе угтуулан абаһан социалис уялгаяа сүм дүүргэхээр шиидэнхэйбди.

В. ЖИГЖИТОВ
бэшэжэ абаба.

ЭРШЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

Июньдэ — жэлэй түсэб

Калининай нэрэмжэтэ колхозой малшад гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые яһала амжалтатай дүүргэбэ. Ажахынь гүрэндэ 665 центнер тарган мяха тушаажа, даабарияа 115 центнерээр үлүүлээ. Июнь һарада эндэхи үхэршэд үшөө 100 центнер мяха тушааха зорилготой,

Хахад жэлэй түсэбэй болзорһоо урид дүүрэхэдэ үхэршэд И. Ф. Тимофеев, М. М. Пантелеев гэгшэдэй хубита ехэ. Эдэ малшад хаража байһан 89 үхэрэйнгөө тус бүриинь 400 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэйгээр тушаажа шадаа. Мал шахагшадай эрхим һайнаар ажаллаһанай ашаар тус ажахы 22 мянган түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаһан байна.

Энэ хугасаада гахайшад Анисья Слепнёва, Евдокия Савельева, Анна Афанасьева болон бусад мүн лэ амжалтатай һайнаар ажаллаба. Тэдэнэй тушааһан гахай бүриин шэгнүүр 100—100 гаран килограмм татаһан байна. Хахад жэлэй дүүрэтэр эдэ нүхэднай үшөө 100 гахай шахажа тушааха.

Дүрбэ һарын туршада колхозой шубуушадшье габшагай бэрхээр ажаллажа гараа. Гүрэндэ үндэгэ тушааха зургаан һарын түсэб бүри майн 10-да дүүргэгдээ һэн. Шубуушад 130 мянган үндэгэ гүрэндэ тушаажа, хараалһан түсэб, даабаряа амжалтатайгаар дүүргэээ.

В. БОРИСОВ.
Бэшүүр аймаг.

...ШАДЫЕ ...АХАНЬ

Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ажалшад хонидойнгоо нооһо хайшалха пунктнуудые заһабарилжа эхилбэ. Хайшалалгада хоёр пункт хүдэлхөөр хараалагдана. Дээдэ-Үшөөтэйн пунктда 25 мянган, Цагаатын пунктда 12 мянган хонид хайшалагдаха юм.

Эндэхи хонишод Боргойн совхозой хонишодой гаргаһан үүсхэлые хамтынгаа суглаан дээрэ дэмжэн һайшааһанаа мэдүүлбэ. Дун сагаан хонин һүрэгөө эндэхид 12—15 үдэрэй туршада хайшалжа дүүргэхээр шиидэнхэй.

Тус ажахы мүнөө жэлдэ гүрэндэ 1453 центнер нооһо тушааха түсэбтэй юм. Хараалһан даабарияа дүүргэхэ хэрэгтэ хонишон бүхэн өөһэдынгөө хубитые оруулхаар зэһэнхэй. Энэ һарын 15—25 болотор хайшашадые һургаха курс нээгдэхэ. Эндэ үнинэй хайшашад залуушуулда дүй дүршэлөө дамжуулан үгэхэ байна. Ажахын хонишод июниин 25-һаа хонидойнгоо нооһо хайшалха.

В. ЖАРКОЙ.
Зэдын аймаг.

...ажахынуудай мал-...үхэршэд зуһаланаа ...шаднай хаража бай-...малаа зунай тунга но-...шээн тарагалуулжа, һү, ...абахаяа эрмэлзэнхэй.

...Банзаровай нэрэмжэтэ, ...колхозууд зуһаландаа ...одхэлтэй ороо. Холын ...байһан малшадай ...малай байра һайнаар ...й. Аймагаймнай кол-...озуудта хурьгадай 24 ...алай 9 байра шэнээр ...зуһаланда байһан мал-...эрэгтэй эд бараагаар ...тула автолавканууд

...үрбэ һарын туршада һү ...рид дээшэлүүлхэ гэжэ ...ай һаалишад шиидэн-...эй һарануудта хаража ...нэн бүриһөө 1200 ки-...доошо бэшэ һү һаа-...ряатайгаар Оёорой сов-...шад болон мал адуу-...аймагайнгаа малшадта ...ндэхи һаалишадай гар-...эл хаа хаанагүй үргэ-...гдэжэ байнхай.

ХОЛЫН БЭЛШЭЭРИДЭ ГАРАНХАЙ

Байгша ондо манай аймагай ажахынууд гүрэндэ 58 мянган центнер мяха тушааха түсэбтэй юм. Эхэ орондоо тарган мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб, даабарние аймагнай 92 процент дүүргэээд байна. Июнь һарада колхоз, совхозууд 14 мянган центнер мяха гүрэндэ худалдаха юм. Зунай үедэ адууһа малаа бэлшээн таргалуулжа, гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхын тула малшаднай ехэхэн оролдолго гаргана. Үхэршэднай зунай 4 һарын туршада хаража байһан буруу, хашараг бүхэнөө 100—120 килограммаар нэмээхэ гэһэн социалис уялга баталан абанхай. Мүнөө жэлдэ ажахынуднай 90 мянган хони мяханай комбинат ябуулха юм. Тушаагдаха хонидоо бэлшээн таргалуулжа, тус бүриинь 38 килограмм шэгнүүртэ хүргэхэ түсэбтэйбди.

Аймагаймнай колхоз, совхозуудта хониной нооһо хайшалха 25 пункт хүдэлхэ. Мүнөө үедэ пунктнуудые заһабарилха хүдэлмэри түлэг дундаа. Июниин 25-һаа «сагаан алтаяа» хуряажа эхилхэмнай. 302 мянган хонидые 15 үдэрэй туршада хайшалжа дүүргэхээр хараалнабди.

Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ аймагнай хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,4 килограмм нооһо хайшалха социалис уялга абанхай. Колхоз, совхозуднай гүрэндөө 12.730 центнер нооһо тушааха түсэбтэй. Хонишон бүхэн абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тулада үбэлжэлгээ эмхи гуримтайгаар үнгэргөө. Оролдосотой бэрхэ хонишодой үгэдөө хүрэхэнь лаб-тай.

Г. ПРОКОСОВ,
Зэдын аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник.
Зэдын аймаг.

Заводой табан жэл

ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЫН АША ТУҺА

Улаан-Үдын шэлэй заводой коллектив продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха табан жэлэй түсэбые урагшатайгаар дүүргэжэ байна. Эндэ үйлэдбэрилэгдэһэн сонхын шэл Алас-Дурна, Зүүн болон Баруун Сибириин область, хизаарнуудай, Дунда Азиин республикануудай, аха дүү Монголой Арадай Республикын шэнэ барилгануудта эльгээгдэдэг.

Заводой коллектив СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн гүйсэхэ энэ жэлэй, мүн табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, абаһан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэжэ байна. Байгша оной эхинһээ хойшо 5 миллионһоо үлүүтэй дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилэгдөө. Энэнь хараалагдаһан түсэбһөө һураггүй ехэ. Шэл үйлэдбэрилэгшэд таба һарын даабариһаа гадуур 30 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл, 474 мянган бутылка хэрэглэгшэдтэнь эльгээһэн байна.

Энэ табан жэлэй үедэ заводой үйлэдбэри нилээд ехээр хүгжэхэ, тиигэжэ продукци бүтээн гаргаха даабаринь дээшэлхэ юм. Завод шэнэ техникээр хангагдаха, түрүү технологи хэрэглэдэг болохо. Энээнэй ашаар үйлэдбэриин ашаг үрэнь дээшэлхэ болоно. Заводые техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ, коллективэй социальна хүгжэлтын түсэб зохёогдоо.

Табан жэлэй үедэ ямар хубилалтын болохо, техническэ зэбсэгжүүлтын болон социальна хүгжэлтын түсэбые дүүргэхэ талаар ямар алхамай хэгдэхэ байһанниинь газетын 2-дохи хуудаһанда толилогдоһон материалнууд дотор хэлэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой машинна-ванна цех соо. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй нэгэн, шэл үйлэдбэрилэгшэ Юрий Тимофеевич Марушев.

ЗАВОДОЙ ТАБАН ЖЭЛ

ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЫН АША ТУҺА

ШЭНЭ ТЕХНИКЭ, ТҮРҮҮ ТЕХНОЛОГИИН АША ҮРЭ

Үйлэдбэрине техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлгэ хадаа заводой табан жэлэй түсэбэй нэгэ гол хуби юм. Энэшье ойлгосотой юм бээ. Техническэ дэбжэлтэ түйлаагүй, предприятиия шэнэ техникэ, машинануудаар хангаагүй, түрүү технологи нэбтэрүүлээгүй һаа, нийтын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ гэһэн экономикын шухала зорилго бэелүүлжэ шадахагүй байнабди.

Табан жэлэй хугасаада дүүргэгдэхэ эгээл ехэ удха шанартай хэмжээ ябуулга юуб гэхэдэ, шэнгэн түлишэ хэрэглэхэ эрилтэ болоно. Энэ тон ехэ удха шанартай алхам гэжэ сэгнэгдэнэ. Шэл үйлэдбэрилдэг 1-дэхи, 2-дохи, 3-дахи пеэшэнүүдые, хатаалгын ехэ барабануудые, галдалгын пеэшэнүүдые шэнгэн түлишэ галдахаар шэнэдхэн байгуулхамнай ехэ хүшэр ажал юм. Харин энэ хэмжээ ябуулга саг сооно, һайнаар бэелүүлжэ шадабал, экономическа талаараа һайн үрэ дүн түйлаха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ арга оядохо байна.

Энээндэ зорюулагдаха бүхы гаргашанууд тон богони болзор соо харюулагдаха юм. Тиигэжэ жэлдээ 861 мянган түхэригэй алмалта хэгдэхэ. Котельнэ, пеэшэнүүдые, бусад зарим түхеэрэлгэ хангадаг 410 хүдэлмэришэдэй ажалай эрхэ байдал эрид хубилгагдаха байна. Цехүүд соохи агаар сэбэр болгогдохо.

Гадна үйлэдбэрине оньһожоруулха ондоо хэдэн хэмжээн бэелүүлэгдэхээр түсэблэгдэнэ. Тэдэнэй зарим тушаа тогтохо һанаатайб. Пеэшэнүүдэй хүдэлмэри, досоохи температура, даралтые автомат аргаар гуримшуулха түхеэрэлгэнүүд тодхогдохо юм. Шэл үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэхэ материалнуудые түмэр замай вагонуудһаа буулгаха ажал оньһожоруулагдажа, бүтээсэнь горитой ехээр дээшэлхэ байна.

Продукциин шанар һайжаруулхын тула шэнэ техникэ хэрэглэхэтэй хамта түрүү технологи нэбтэрүүлхээр хараалбабди. Шэлые физическэ, химическэ аргаар шалгаха шэнэ онол арга хэрэглэгдэхэ болоо. Мүн шихтэ, элһэ гэхэ мэтэдэ хэгдэдэг химическэ шэнжэлгэ нарижуулагдажа эхилээ. Томо шэл хабтагай хэхэ технологи шудалагдажа, хэрэглэгдэжэ захалхань. Шэнэ технологи жэл соо 19,6 мянган түхэриг арьбалха арга олгохо. Табан жэлэй һүүл багта шэл үйлэдбэрилгэдөө манай эндэхи Черемшанска элһэ хэрэглэдэг болохобди. Энээнэй ашаар 111,2 мянган түхэригэй алмалта хэхээр багсаагдана.

Сортовой амһарта хэхэ эрилтэ урдамнай табигдаа. 200 мянган амһарта 1974 ондо хэгдэхээр хараалагдана. Тиихын тула поточно лини тодхогдохо юм. Заводто үйлэдбэрилэгдэдэг бэхи пайн сталинит шэлдэ эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэг абаха бэлэдхэл ойрын сагта хэгдэжэ эхилхэнь.

Холын хараата түсэб соо тодорхойлогдоһон зарим хэмжээ ябуулга бодото дээрээ бэелүүлэгдээ. Томо шэл хабтагай үйлэдбэрилхэ поточно лини бүрин оньһожоруулагдаа. Шэлые тусхай контейнернүүдтэ ашалга оньһон аргаар хэгдэнэ. Шэл үйлэдбэрилхэ бүхы технологи нарижуулан һайжаруулагдаа. Хайрсагуудта шэл ябталан хэхэ ажалай 60—70 процентнь оньһон аргаар дүүргэгдэдэг болоо.

Ажалые эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэжэ, бүтээсыень дээшэлүүлхэ, түрүү онол арга үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ хараалагдаа. НОТ бэелүүлхэ түсэб гол түлэб 6 шэглэлтэй. Хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, эмхидхэлыень һайжаруулха, хамжан ажаллаха арга байгуулха, түрүү онол арга, дүй дүршэл халан абалсаха, ажалай нормо, түлөөһэ нарижуулан гуримшуулха, ажалай таатай эрхэ байдал хангаха гэһэн шэглэлээр НОТ бэелүүлэгдэнэ.

Манай коллектив урдаа тодорхой зорилго табинхай. Тэрэмнай холын хараата комплексно түсэб, мүн абаһан социалис уялга дотор лаблагдаа. Урдахи зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэ коллективэймнай хүсэ шадал зорюулагдана.

А. БОЛОТОВ,
заводой директор.

Заводой коллективэй социалис уялгануудһаа

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтан, 1972 оной түсэбһөө гадуур 40 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилхэ.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид, 1975 оной декабриин 26 болотор дүүргэхэ, даабариһаа гадуур 450 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилэн гаргаха.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабарие энэ жэл 1,3 процентээр, табан жэлэй даабарие 1,5 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ.

Үнгэрһэн табан жэлэйхитэй сасуулхада, сонхын шэл үйлэдбэрилгые 10 процентээр, бутылка хэлгые 2 дахин дээшэлүүлхэ. Арад зоной хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээлгэ 2 дахин ехэдхэхэ.

1972 оной түсэбһөө гадуур 85 мянган түхэригэй, табан жэлэй даабариһаа гадуур 400 мянган түхэригэй продукци бүтээхэ.

Урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар энэ жэлдэ 300 мянган түхэригэй, табан жэлэй туршада 1,5 миллион түхэригэй экономическа ашаг үрэ абаха.

Байгша ондо 25 мянган түхэригэй, табан жэлэй үедэ 120 мянган түхэригэй олзо доход даабариһаа гадуур абаха.

Табан жэлэй хугасаада 300 шэнэ түхеэрэлгэ тодхохо.

Заводой продукци үйлэдбэрилгын бүхы ургаатые ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар абаха.

ҮНДЭР ХАРЮУСАЛГА

Хүн бүхэн үйлэдбэри дээрээ. сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө урда уялга, харюусалгатан гээшэ. Тэрэнээ мэдэрхэ бүрөө һайнаар ажалладаг, хамтын хэрэгэй түлөө һанаагаа зободог. Харин хүдэлмэришэн ангиин үүргэ, харюусалга бүри ехэ, бүри хүндэтэй ха.

Заводой партийна организаци хүдэлмэришэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ, эдэбхи үүсхэлыень бадаруулан хүгжөөхые оролдоно. Үйлэдбэрине техническэ талаарнь зэбсэгжүүлхэ, коллективэй социальна хүгжэлтын холын хараата түсэб табихадаашье, тэрэнине бэелүүлгэдэ хүдэлмэришэдые бүри олоор хабаадуулха тухай анхарагдаа. Түсэб табилгаар ажал хэрэгэй бүтэдэггүй хада үйлэдбэрине оньһожоруулха, шэнэ онол арга хэрэглэхэ, ондоошье олон асуудал хүдэлмэришэдэй хүсөөр, тэдэнэй оролдолгоор шиидхэгдэнэ ха юм.

Коммунистнууд ажалай түрүү зэргэдэ ябаха. һайн жэшээ харуулха ёнотой. Иигэжэ хэлэхэдээ би шэнэ юумэ хэлэнэ бэшэб, харин мэдээжэ баримта дабтанаб. Манай партбюро эмхидхэлэй-партийна, нийтэ-политическэ хүдэлмэриингөө нэгэ жэлэй хараата холын түсэб зохёодог болоо. Парторганизациин бэелүүлхэ гол зорилгонууд, партийна суглаануудта зүбшэн хэлсэгдэхэ гол асуудалнууд эртээнһээ тодорхойлогдоно. Үйлэдбэриин хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа мүнөө үедэ холын хараата асуудалнуудые урдаа табяагүй байхань аргагүй. Ажабайдал, үдэр бүриимнай ажал хэрэг урдамнай нимэ эрилтэ табинхай.

Холын хараата түсэбөөр ажаллахада һайн. Партийна суглаануудта эртээнһээ, һайнаар бэлдэжэ болохо. Коммунистнууд даабаряа мүн лэ һайнаар мэдэнэ, юунэй түлөө харюусаха, ямар асуудал бэлдэхэ тухайгаа мартанагүй. Холын хараата түсэбөө бүри тодорхой болгохын тула хоёр һарын түсэб табижа, ойрын сагта хэгдэхэ ажалнай элирүүлэгдэдэг.

Партийна организациин бүхы коммунистнуудай 60 процентнь сэхэ үйлэдбэридэ ажаллана. Тэдэнэр бултадаа партийна даабаритай. Цех бүхэндэ өөрын партийна эхин организаци, партийна бүлэг бии. Коммунистнууд цеховой партийна суглаанууд дээрэ продукциин шанар һайжаруулха, гол фонднуудаа ашагтайгаар хэрэглэхэ, шэнэдхэн байгуулха гэхэ мэтэ асуудал һүүлэй үедэ зүбшэн хэлсээ.

Ахалагша шэл үйлэдбэрилэгшэ Евгений Сергеевич Божедомов машинно-ванна цехэй партийна организациин секретаряар һунгагданхай. Тэрэ нүхэдтөө, өөртөөшье эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг. Тус цех үйлэдбэриин гол цехүүдэй нэгэн, даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг. Энээндэ коммунист Божедомовой туһа нэмэри яһала ехэ. Бульдозерист Алексей Григорьевич Пашкин транспортна цехэй партийна организациин секретариин уялга һайнаар дүүргэнэ. Бэлдэлгын цехэй хүдэлмэришэн В. Р. Кабакова, газогенераторщик В. Б. Дармаев, ОТК-гай хүдэлмэрилэгшэ Х. Х. Ахметшина болон бусад олон коммунистнууд гүрэнэй түсэб, абаһан социалис уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гэһэн тэмсэлэй түрүү зэргэдэ жагсанхай.

Коммунистнуудай партийна даабаряа хэр зэргэ дүүргэжэ байһые шалгажа, суглаан дээрэ тэдэнэй тоосоо шагнадаг гуримтай болообди. Хэзээ тоосохо тухайгаа тэдэнэр мүн лэ эртээнһээ мэдэдэг. Олонхи коммунистнуудай партийна даабаряа харюусалгатайгаар дүүргэдэгые эдэ тоосоонууд элирүүлнэ гэхээр.

Партийна организаци ганса коммунистнуудай бэшэ, харин дааһан ажалайнгаа түлөө бүхы хүдэлмэришэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ гэжэ бодомжолно. Ханын газетэ, «Сахилгаан хуудаһан», «Халаахай», цехүүдтэ һайнаар түхеэрэгдэһэн улаан булангууд энээндэ бага бэшээр нүлөөлнэ. Шэл отолон ябталдаг, машино-ванна, бутылка хэдэг цехүүдэй улаан булангууд гоё һайханаар, тааруу зохидоор түхеэрэгдэнхэй.

Заводой, цехүүдэй ханын газетэнүүд саг соогоо гаргагдана. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд, үйлэдбэриин түрүүшүүл тухай эдэ газетэнүүд хөөрэжэ үгэдэг. Ханын газетэнүүдэй хүдэлмэрие харалгын үрэ дүнгөөр манай завод Советскэ район дотороо түрүү һуури эзэлээ һэн. Һарын 3-дахи четверг бүхэндэ лекциин үдэр тогтоогдонхой.

Хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл бадаруулан хүгжөөхэ, харюусалгыень дээшэлүүлхэ гэжэ саашадаа анхархабди.

Н. ПЕТРОВ,
заводой партийна организациин секретарь.

Мастернууд А. В. Пичугина, А. А. Васильев гэгшэдэй даадаг халаан дүрбэ һарын даабариһаа гадуур 7 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилһэн байна. Энэ халаан социалис мүрысөөндэ түрүү һуури батаар эзэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: халаанай мастер А. В. Пичугина.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй нэгэн Клара Зимановская. Шэл отолдог энэ нүхэр даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэдэг, ажаллажа байгаад һуралсадаг. Тэрэ һаяхан техническэ тусхай дунда эрдэмтэй болоо.

Шэлые һунаан татадаг машинын машинист Николай Балабко.

ЕХЭ АЖАЛАЙ БЭЛШЭРТЭ

Заводтомнай социаль-
жэлтын түсэб түрүүшы-
хёогдоо. Урдань үйлэдб-
жөөхые хараалаад, хүд-
шэдые хүмүүжүүлэн ур-
холын хараата зорил-
дагтүй байгаабди. Хүд-
шэдэй һайн бэлэдхэлт-
ёһо мэдэдэг болохо бүр-
мико хүгжөөхэ асуудал-
татайгаар шиидхэгдэнэ.

Энэ түсэб табихадаа
тивүүдэй дүй дүршэлые
абаабди. Социальна хүг-
түсэбэй гол шухала
тушаа тогтон хэлэхээр.
тивэйнгээ социальна ба-
та хубилгахын, хүдэлмэ-
мэргэжэл шадабари бол-
хы бэлэдхэл дээшэлү-
ажалай һайн эрхэ бай-
гахын тула үйлэдбэрэ-
жоруулха, автомат арга-
гаха шухала юм. Тиим-
циальна хүгжэлтын түсэ-
бэрние техническэ талаар-
нээр зэбсэгжүүлхэ түсэб-
нягта холбоотой, нэгэ до-
лүүлэгдэхэ болоно.

Табан жэлэй туршада
жэл шадабаритай хүдэл-
дэй тоо 1970 онойхито-
хада, 5,2 процентээр о-
юм. Тусхай дунда һург-
хүдэлмэришэдэй тоо 81,
центээр, юрэнхы дунда
литай хүдэлмэришэдэй то-
процентээр олошорхо
раалагдаа. Тинхэдээ б-
дэлмэришэд, инженер,
гүүд, алба хаагшад ба-
мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ
һургуулинуудта һураха
болоо.

Энэ зорилгоор түрүү д-
шэлэй, коммунис ажала-
гуулинуудые олошоруул-
дэлмэриень һайжаруул-
жээн хараалагдаһан бай-
һургуулинуудта жэл б-
400 гаран хүдэлмэришэд
юм. Һуралсалай үнгэрһ-
дэ коммунис ажалай
гуулида 360 хүн, түрү-
дүршэлэй һургуулида 14
һуража гараа.

Бүтээсэ ехэтэйгээр а-
эрхэ байдал хүдэлмэр-
хангаха асуудалые ехэ
ла гэжэ тоолонобди.
соо гэрэлтүүлгын шэн-
түхеэрэлгэнүүд хэгдэжэ
Электроцехтэ, машинно-
модон хайрсагуудые х-
хүүдтэ хүдэлмэришэдэй
һаа һэлгэхэ, нюур, гараа
тусхай газар шэнээр түхе-
хэ юм.

Социально-культурна,
байрын байдал һайжар-
ажаһуудалай эрилтэ
гээшэнь ехэ удха ша-
Энэ асуудалда социаль-
жэлтын түсэб дотор ех-
рал хандуулагдаа. 1971
106 байратай шэнэ гэр
лалгада тушаагдаа. Таб-
лэй дүүрэтэр нимэ үш-
80 байратай нэгэ гэр б-
дүүргэгдэхэ. 280 ухибүү-
мүүжүүлхэ саад-ясли б-
ха юм.

630 залуу хүдэлмэш-
байрлаха хамтын байра ба-
жа дүүргэгдэбэ. Тэндэ за-
дэлмэришэд түбхинэн ор-
дэнэй ажаһуудалай, ку-
эрилтэ хангаха гэжэ яһа-
харагдаба. Хамтын байр-
руу зохид мебелеэр, ку-
хэрэгсэлнүүдээр хан-
1973 ондо спортивна з-
ригдаха. Хүдэлмэришэдэй
һуудаг тосхонине болбос-
хэлтэй болгохо талаар
ажал хэгдэжэ эхилээ. Б-
бол, волейбол наадаха т-
нууд түхеэрэгдэхэ юм.
замай электричкын манай
рин газарта зогсохо пл-
мо барижа захалаабди.

Хүдэлмэришэдэй
амарха, бэе махабадаа
руулха гээшэ ехэ шухал-
арга боломжо байгу-
һаа, саг үргэлжын кадри
болохонь бэрхэшээлтэй
Энэ асуудал хараада аб-
мүн лэ олон хэмжээ яб-
бэелүүлэгдэхэ юм. Завод
мэришэдэй амарха өөры
филакторитой. Ильинка то-
дохи энэ профилактори
хэгдэхэ, хэрэгтэй юумэ-
гагдаха. Тэндэ нэгэн доро
хүнэй һайнаар амарха бү-
га боломжо байгуулагд-
лоо. Хүдэлмэришэд пут-
30 процентые түлэхэ.
гаргашань предприятиин
һоо абтана.

Гадна һайнаар ажаллад-
дэлмэришэдөө урмашу-
түлөөһэгүй путевко үгэх-
хараалагдаа. Нёдондо хоёр
түлөөһэгүй, 6 хүн путевк-
лөөһэнэй хахадын тү-
орон соогуураа аяншалжа
Ажалһаа сүлөөтэй
ашагтай һайнаар үнгэргэ-
хай бодомжолнобди. Колл-
вээрээ театр ошохо, хар-
спектакль, оперо тухай к-
ренци үнгэргэхэ, һанал бо-
андалдан хэлсэхэ юм.

Коллективэй социальна
жэлтын түсэб бэелүүлхэ т-
түрүүшын алхам хэгдэжэ б-

В. УЛИТИН-
заводой директорэй орлог-

ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ— БИДЭНЭЙ ГАРТА

Манай коллектив СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн гүйсэхэ энэ жэлэй, мүн табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн мүрысөөндэ оролсожо, социалис уялга абаһан байгаа.

Бидэнэр уялга абахын урда арга боломжонуудаа хаража үзөөбди. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байһандаа батаар этигэнэбди. Манай һайнаар ажаллаха, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ бүри ажал хэрэгнай урагшатай байха. Түсэбэй дүүргэлтэ бидэнэр, хүдэлмэришэдэй гарта ха юм.

Бутылка хэдэг цех заводой гол цехүүдэй нэгэн. Манай цех гол продукциһаа гадна сталинит үйлэдбэрилнэ. Цехэймнай коллектив жэлэй түрүүшын кварталай даабариһаа гадуур 296 мянган бутылка хэһэн байна. Ямар аргаар даабаряа үлүүлнэ гээшэбибди?

Машина, автомадаа һайнаар харууһалха, бүтээсыень дээшэлүүлхэ гэжэ халаан бүхэн оролдодог болоо. Даабаряа дүүрэдэггүй халаан үгы юм. Бутылка хэдэг автомат машина таһалгарягүй хүдэлнэ. Тэрээндээ техническэ харууһан һайнаар хэгдэнэ. Энэ ажал ахалагша харууһалагша, тодхогшо Анатолий Черезниченкын хүтэлбэри доро һайнаар дүүргэгдэдэг. Ажалнай һаатаа гэжэ үгы. Цехэй дүрбэн халаан хоорондоо мүрысэнэ. Энэ мүрысөөндэ манай 4-дэхи халаан нэгэнтэ бэшэ эрхимлэн гараа.

Халаанаймнай хүдэлмэришэд жэлэй 4 һарын даабариһаа гадуур 110 мянган 600 бутылка хэжэ, уялгаяа холо үлүүлһэн байна. Халаан бүхэндэ даабаряа 800—900 бутылкаар үлүүлдэг болообди. Автомадай машинист Александр Трапезников дүй дүршэлтэй, бэрхэ хүдэлмэришэн. Сугтаа хүдэлхэдөө бэе бэеэ һайнаар ойлголсожо, багашье һаатангүйгөөр ажаллана бди. Ажалдаа һэгэ бага эртэшэг ерэжэ, автомадаа шалган хаража, тоһодожо, хэрэгтэй жэжэ божо заһабари хэдэгбди. Машинын хүдэлжэ байхада, 15—20 минута болоод лэ тоһододогбди. Ехэ заһабариин хэрэгтэй болоо хада, Анатолий Черезниченко, слесарьнууд туһалдаг юм.

Энэ жэлэй түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ гэһэн үгэдөө цехэймнай хүдэлмэришэд хүрэхэл байха.

В. ПОРЧАЙКИН,
заводой хүдэлмэришэн.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ҮҮРГЭ ЕХЭ

— Түсэб, абаһан социалис уялганууд хэр дүүргэгдэнэб гэжэ һонирхоно гүт? — гэжэ түсэблэлгын таһагай начальник Афанасий Трифонович Мурзиненко дабтан асуугаад, папкануудаа гаргажа, шоото татана.

— Нёдондо жэлэй түсэбһөө гадуур 392 мянган түхэригэй продукци наймаалагдаа. Энэ жэлэй 4 һарын даабариһаа гадуур 77 мянган түхэригэй продукци худалдаад байнабди. Сонхын шэл абажа харая. 1971 оной түсэбһөө гадуур 219 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилэгдэһэн юм. Байгша оной үнгэрһэн 4 һарын туршада даабариһаа гадуур 20 мянган дүрбэлжэн метр шэл үйлэдбэрилэгдөө.

Афанасий Трифонович заводой үйлэдбэриин байдал, хүгжэлтын саашанхи зорилго харуулһан ондоошье тоо, баримтануудые дурдана. Табан жэлэй хугасаада продукци худалдалгын хэмжээн 15,7 процентээр дээшэлхэ. Үнгэрһэн табан жэлэйхитэй сасуулхада, 7 миллион шахуу дүрбэлжэн метр сонхын шэл үлүү ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ юм. Бутылка хэлгэ, арад зоной хэрэглэлэй эд бараа бүтээлгэ 2 дахин, тиихэдэ сталинит үйлэдбэрилгэ аяар 3,7 дахин дээшэлхээр хараалагдаа. Байгша ондо түсэбһөө гадуур 25 мянган түхэригэй олзо доход оруулха гэжэ хараалагдаһан юм.

Эдэ тоо, баримтанууд олон юумэ тухай хөөрэжэ үгэнэ. Заводой коллектив табан жэлэй үедэ үйлэдбэреэ хүгжөөхэ, шэнээр зэбсэгжүүлхэ зорилго урдаа табяа. Энээнэй ашаар үйлэдбэриин ашаг үрэ нилээд дээшэлхэ юм.

СССР-эй 50 жэлэй ойн гүйсэхэ энэ жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, даабариһаа гадуур 40 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилхэ уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ бүхы арга боломжо бии. Жэлэй 5 һарын даабариһаа гадуур 30 мянган дүрбэлжэн метр шэл үйлэдбэрилэгдөөд байна ха юм.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шэнэ техникэ, түрүү технологиин ехэ аша туһатай байбашье, амжалта ганса энээгээр түйлагдаа бэшэ. Хүдэлмэришэдэй улам урган бадаржа байгаа эдэбхи үүсхэлынь, мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһөө һайнаар ажаллаха гэһэн һанал эрмэлзэлынь шиидхэхы нүлөөтэй. Абаһан уялгала дүүргэхын түлөө мүрысөөн заводой цехүүдэй, халаануудай дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Заводой хашаа соо, заводоуправлени орохо харгын эгээл эли газарта коллективэй табан жэлэй үедэ дабан гараха зам харуулһан тоо, баримтанууд тобойсо бэшээтэй. Гоёор зурагдаһан стенд, таблицанууд заводоуправлени, цехүүд соо эли газарта хадаатай. Эдэ зүйлнүүд заводой хүгжэлтын зам, продукци үйлэдбэрилгын, худалдалгын, ажалай бүтээсын хэды зэргээр дээшэлхэ байһые харуулна. Эдэ бүгэдэ коллективэй урдахи зорилго тухай хүдэлмэришэдтэ мүн лэ һануулан уряална.

— Мүрысөөнэй үрэ дүн һара бүхэндэ сорсолжо, түрүүшүүлые урмашуулнабди,— гэжэ завкомой түрүүлэгшэ Владимир Михайлович Попков тайлбарилна. Үрэ дүнгүүдые гаргаад лэ, тэрэ доронь Хүндэлэлэй, показателнин самбарнуудта бэшэнэбди. Хүдэлмэришэд тэдэнине ехэ һонирхон харадаг.

Жэлэй түрүүшын кварталай үрэ дүнгөөр Анатолий Алексеевич Васильевай даадаг халаан түрүү һуури эзэлжэ, «Сахилгаан хуудаһанай» амаршалгада хүртөө. Шэл һунаан татадаг машинын машинистнүүд Н. И. Балабко, В. С. Ушкарев, шэл үйлэдбэрилэгшэ Ю. Т. Марушев болон халаанай бусад хүдэлмэришэд сонхын шэл үйлэдбэрилхэ кварталай даабариһаа гадуур 14 мянган дүрбэлжэн метр шэл үтэһэн байна. 1-дэхи сортын шэл үйлэдбэрилхэ түсэбые 0,9 процентээр үлүүлэн дүүргээ. Мүн машинистнүүд А. Ф. Подойницын, В. М. Гармашев, шэл эүһэгшэд А. Я. Сущенко, С. Д. Кириллова, шэл отологшод И. И. Габеева, В. Танганов, шэл ябталагшад И. И. Габеев, В. И. Шумагер бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, магтаал, шагналда хүртэһэн байна. Жэшээнь, нүхэр Габеева даабаряа 120,1 процент дүүргэһэн, түсэбһөө гадуур 11,1 мянган дүрбэлжэн метр шэл отолһон юм.

Социалис мүрысөөнэй нүлөө дээшэлүүлхын тула материальна, моральна урмашуулга хэрэглэгдэнэ. Мүрысөөнэй дүрим, шагналгын гурим баталан абтанхай. Ажалай, нийтын журам эбдэгшэд шагнал абаха эрхэһээ хаһагдана. Голодоһо гаргаһан гү, али машина, техникэеэ муугаар харууһалһан байбал, шагналай зарим хубиие абаха эрхэтэй. Шалтагаангүй ушарһаа ажалдаа гараагүй һаа, шагнал абаха эрхэгүй болоно.

«Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхэ мүрысөөн хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай. Заводой гол мэргэжэлтэд — шэл үйлэдбэрилэгшэд, ВВС машинын машинистнүүд, шэл отологшод, модон хайрсагуудые хэгшэд энэ мүрысөөндэ хабаадалсана. Эрхимүүдэй эрхимүүдтэ жэлдээ 2 дахин инмэ нэрэ зэргэ олгогдоно. Олон жэлэй туршада ходо һайнаар ажаллажа байһан түрүүшүүлэй нэрэ обог, дүрэ зураг заводой «Хүндэлэлэй дэбтэртэ» бэшэгдэдэг.

Түрүүшүүлые моральнаар урмашуулха зорилгоор «үйлэдбэриин ветеран» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдохо болоо. Заводто 20 гаран жэл соо таһалгарягүй һайнаар ажаллажа ябаһан үйлэдбэриин түрүүшүүл хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхэ, тэдэнэй дүрэ зураг, нэрэ обог ветерануудай галерейдэ хадагдаха юм. Һаядаа ветерануудай совет байгуулагдахань. Энэ совет заводой түүхэ суглуулха, ажалайнь ёһо заншал арьбадхаха, үнинэй хүдэлмэришэд болон залуушуулай уулзалгануудые эмхидхэжэ байха.

Эдэ бүгэдэ хадаа социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, материальна, моральна урмашуулгын нүлөө дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай юм. Заводой коллектив СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн гүйсэхэ энэ жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа бодото дээрэнь дүүргэхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

С. БАРДАМОВА.

ҮЙЛДБЭРИИН ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ НЭГЭН СОФЬЯ КИРИЛЛОВА.

ЗАВОДОЙ ШЭЛ ОТОЛОН ЯБТАЛДАГ ЦЕХ СОО.

В. ГАУЧЕНОВЭЙ фото.

АСАРИ ЕХЭ АМЖАЛТАНУУД

СССР

...ай Эхэ ороной олон үн... ...аһатантай арадууд СССР... ...гуулагдаһаар 50 жэлэй ...баяр баясхалангай оршон ...ла бэлдэжэ байна.

...мунис партиин ленинскэ ...альна политикын ашаар ...эй арадуудай аха дүүгэй ...соо Буряадай АССР-эй ...ад өөрынгөө экономико ...культурые амжалтатай... ...гжөөжэ байна.

...ряад арад КПСС-эй хүтэл-...доро, СССР-эй бүхы ара-... туһаламжаар арадай ... хүгжөөхэ талаар ехэ ...та туйлаһанхай. Буряад ... революциин урда тээхи ...тай сасуулхада, мүнөө ... туйлалтанууд илангаяа ...одоор харагдана.

...уехэ Октябриин социа-...революци буряад арадые ...ноонь» һэрюулжэ, бүхы ... арадуудтай адли тэгшэ ...йгээр хүгжэхэ арга олго-...айна. Энэ хүгжэлтын за-...агуухэ Ленин, Коммунис ... заалан бшуу.

...ряадай автономито рес-...ка тогтоон байгуулга бу-...арадай хуби заяанда тон ...хатай байгаа. Энэнь ха-... мунхаг байдалһаа эрид ...лтын замда гаргаха ле-... национальна политикын ...илалта мүн бэлэй.

...нэ ажабайдал зохёохо ...совет арадуудай интерна-...льна хани барисаан улам ...ээ. Ороноо индустриали-...ха, хүдөө ажахые хамтын ...р эрхилхэ (коллективиза-...үедэ энэ хани барисаанай ...эли тодоор харагдаа һэн. ...ряад оронии индустриа-лизацилга хадаа манай ороной бүхы арадуудай, нэн түрүүн агуухэ ород арадай, туһаламжаар бэелүүлэгдэһэн байна. Москва, Ленинград, Харьков, Горький болон бусад хотонуудһаа хэдэн зуугаад ород хүдэлмэришэд, инженер, техник ерэжэ, буряад арадта аха дүүгэй туһаламжа үзүүлхэ, эндэхи үйлэдбэриин хүсые хүгжөөхэ гэһэн интернациональна һайхан уг зорилготойгоор ажаллаһан байна. Россин хүдэлмэришэн анги мал ажал эрхилдэг буряад арадые промышленна үйлэдбэридэ һургаһан байна. Республикые индустриальна алас зам дээрэ гаргангүйгөөр, шэнэ общеcтвын бата бэхи үндэһэ һуури байгуулха аргагүй байгаа. Иимэ туһаламжын ашаар манай республика мүнөө олон һалбаритай промышленностьтай, хүгжэнги хүдөө ажахытай, мүнөө үеын транспорт ба хэлхеэ холбоотой болонхой. 1923 онтой сасуулбал, 1970 ондо манай республикын промышленностиин валова продукци 711 дахин, гол фонднууд 266 дахин дээшэлээ. Хүдэлмэришэдэй тоо 75 дахин ургаа. Манай республикын хүдэлмэришэд мүнөө самолёдуудые, электромоторнууд, орёо приборчууд, автомобильна кранууд, суднанууд, цемент, шэл, ноһон бүд болон бусад эд товар үйлэдбэрилэн гаргана. Республикын үйлэдбэрилэн гаргаһан промышленна продукци Советскэ Союзай 80 гаран область, хизаар болон республиканuудта, харин 37 орондо эльгээгдэдэг. Буряад орондо хүдэлмэришэн анги бии болоо. Социалис Ажалай Геройнууд А. Н. Оширов, Б. З. Поздеев, Г. Т. Тучинов болон бусадай нэрэ холо саагуур суурханхай.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада республикымнай промышленность саашадаа улам түргэнөөр хүгжэхөөр хараалагдана. Шэнэ табан жэлэй туршада промышленна продукциин хэмжээн 1,5 дахин ехэ болохо. Жэшээлхэдэ, электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ 3,7 дахин, приборнууд болон автомат оньһон хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга 2,4 дахин ехэ болохо. Сэлэнгын ЦКК, Галуута Нуурай РГЭС болон бусадшье предприятинууд энэ табан жэл соо ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

Республикын промышленностиин хүгжэлтэдэ научно-техническэ дэбжэлтэ онсо нүлөө үзүүлнэ, тэрээнһээ уламжалан ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ нилээд дээшэлхэ байна.

Буряад тарияашадай жэжэ үмсын ажахынуудые хамтадхаһан ушар социализмын илан мандаха хэрэгтэ туйлай ехэ нүлөө үзүүлээ һэн. Коллективизациин ашаар социалис хүдөө ажахын томо предприятинууд — 74 колхоз, 50 совхоз эмхидхэн байгуулагданхай. Эдэ ажахынууд мүнөө үеын техникээр гүйсэд хангагданхай. Тэрэшэлэн республикымнай ажахынуудай экономико жэлһээ жэлдэ бэхижэжэ, ажалшадай ажабайдал улам һайжарна.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 оной) Пленумэй, КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүд хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ илангаяа ехэ нүлөө үзүүлээ. Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар баталан абаһан эмхидхэлэй ба экономическа горитой хэмжээнүүд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ арга олгоһон, тэрэшэлэн хүдөө ажахын продукци ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг, худалдагдадаг болоһон байна. Мүнөө манай республика ороохо тарияагаар бэеэ хангахаһаа гадна, ороной бусадшье районуудта эльгээдэг юм. Хэрбээ Буряад орондо, жэшээлхэдэ, 1913 ондо 100,4 мянган тонно ороохон хуряагдадаг байгаа һаань, 1970 ондо — 500 мянган тонно ороохон, һүн (1913 ондо) — 70 мянган тонно һаагдадаг һаань, 211,5 мянган тонно тушаагдадаг болоо.

Республикымнай колхоз, совхозууд бүтээсэ ехэтэй шэнэ техникээр жэлһээ жэлдэ һайнаар хангагдана. Юһэдэхи табан жэлэй түсэбөөр республикымнай хүдөө ажахыда 5.800 трактор, 2.300 комбайн, ашаанай 2.600 автомашина болон бусадшье техникэ үгтэхэ байна. Хүдөө ажахын оньһон техникээр улам һайнаар хангагдаха бүри механизаторнуудай кадрнууд колхоз болон совхозуудта улам олошорно. Хэрбээ республика дотор 1961 ондо 8,8 мянган механизатор тоологдодог һаа, 1971 ондо 12,1 мянган болоод байба.

Буряад ороной ажалшад соёл болбосоролой, ажабайдалай, ухаан бодолой талаар хэмжээгүй ехээр ургаа. Республикын үйлэдбэриин хүсэнүүдэй хүгжэхэ тудам ажалшадай материальна хангалта улам ургана. Хүн зоной абадаг олзо доход үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада 54,5 процентээр ургаа. Колхознигуудай абаһан олзо доход (мүнгөөрнь абажа тоолобол) 1970 ондо 1965 онтой сасуулбал, 45 процентээр дээшэлээ.

Наймадахи табан жэлэй туршада республика доторнай 1,4 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра бодхоогдоо. Шэнэ табан жэлдэ 1,6 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана.

Манай республика дотор 109 мянган хүдэлмэришэн, алба хаагша, колхозник гэхэ гү, али республикымнай найман хүнэй нэгэниинь гүрэнэй социальна хангалтада хүртэнэ.

Буряадай республикада үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүн үгы. Мүнөө республикын бүхы хүнүүдые дунда һургуулитай болгохо зорилго урагшатайгаар бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Буряадай республика 10 мянган хүндэ хүртэдэг студентнүүдэйнгээ тоогоор ороной түрүү республиканuудай тоодо орожо, Франци, Англи, Итали, ФРГ гэхэ мэтэ хүгжэнги капиталис оронуудые ахижа гараһаар үнинэй.

СССР-эй АН-ай Сибириин отделениин Буряадай филиал 1966 ондо байгуулһан ушар Буряадай республикада тон шухала удха шанартай үйлэ хэрэг болоо һэн. Энэмнай парти ба правительствын зүгһөө Буряад ороной экономико ба соёл культурые саашадань хүгжөөхэ тухай анхарал оролдолгын тодо гэршэ болоно. Мүнөө республика доторнай эрдэмэй 18 доктор, 400 кандидат тоологдоно.

Мүнөө 100 мянган радиоточко, 100 радиотрансляционно узелнууд республикымнай ажалшадай мэдэлдэ үгтэнхэй. Ретрансляторнуудай тоо саашадаа улам олошорхоор хараалагдана.

Буряад арадай капиталис хүгжэлтые алгасан гараад, социализмын дардам замда гараһан ушар капиталис хүгжэлтын шатые алгасан гараха тухай марксизм-ленинизмын һургаалай зүб байһые үшөө дахин гэршэлнэ.

Совет Буряад ороной ажалшад партиин ударидалгаар хуушанай мунхаг байдалһаа мүнөө үеын дэбжэлтэ хүрэтэр үнэхөөрөө туйлай ехэ амжалта туйлаа.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэрые угтахынгаа урда тээ буряад арад түрэл Коммунис партидаа, ород арадта, совет ороной бүхы арадуудта гүн сэдьхэлэй баяр баясхалан хүргэнэ.

Буряад республикын ажалшад КПСС-эй XXIV съездын хараалһан асари ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхээр эрид шиидэнхэй ажаллажа байна.

Т. БОГОМОЛОВ,
БИОН-ой аспирант.

ФОТОКОРРЕСПОНДЕНТ Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ БУУЛГАҺАН ЭНЭ ФОТО ЗУРАГ ДЭЭРЭ ХЯАГТЫН ЭЭРЭЛГЭ-НЭХЭЛГЫН ФАБРИКЫН ЗАЛУУ ОЁДОЛШОН КОМСОМОЛ СВЕТЛАНА АНДРЕЕВАЕ ХАРАНАТ. ЭНЭ БАСАГАН ХАЛААНАЙНГАА ДААБАРИИЕ ХОДО ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭЖЭ, ЦЕХ СООГОО ДЭЛГЭРҺЭН СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ОНСО ШАЛГАРНА.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДАЙ ТОБШО ҺОНИН

БЕЛГРАД. (ТАСС). Дунай мүрэн дээрэ баригдаһан Югославиин «Джердап» гэжэ асари томо гидроэлектростанци энэ жэлэй түрүүшын дүрбэ һарын туршада 1,2 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилэн гаргаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанһаа 12 процентээр, дайнай урда тээ Югославиин бүхы электростанцинуудай үйлэдбэрилһэнһөө хоёр дахин ехэ байна.

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Будапештдэхи Апрелиин 4-нэй нэрэмжэтэ завод олон зүйлэй продукци бүтээн гаргана. Теплоэлектростанцинуудай һэрюусүүлдэг түхеэрэлгэ, химическэ нэгэдхэмэл түхеэрэлгэ, уралай элдэб хүсэтэй котелнууд заводой цехүүд соо бүтээгдэдэг.

Заводой коллектив энэ жэлдэ предприятиингаа 170 жэлэй ойе тэмдэглэхэнь. Венгриин промышленностиин энэ үнинэй предприяти һэльбэн шэнэдхэгдэжэ, үргэдхэгдэжэ, хоёрдохиео мүндэлһэн мэтэ болобо.

БЕРЛИН. (ТАСС). Советскэ Союзай захилаар Щециндэхи А. Варскиин нэрэмжэтэ судоверфидэ Польшын корабльшадай бүтээһэн «Александр Артюхин» гэжэ ашаанай шэнэ судна уһанда табигдаба. Энэнь контейнер шэрэхээр мүн лэ тааруулагданхай. Щецинэй судна бүтээгшэдэй бүтээжэ, уһанда табиһан хоёрдохи судна болоно.

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгер-совет хани барисаанай бүлгэмэй хамтын гэшүүн болоһон. Венгридэхи түрүүшын предприяти В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Диошдьерскэ металлургическа комбинадай соёлой байшанда «Сибирь. Совет Алас-Дурна хизаар» гэһэн фотовыставкэ нээгдэбэ. Энэнь юһэдэхи табан жэлэй шэнэ барилганuудтай, промышленностиин, эрдэм болон соёлой хүгжэлтэтэй, Сибириин Алас-Дурна зүгэй баялигуудые ашаглаха хэрэгтэ туйлагдаһан амжалтануудтай харагшадые танилсуулха юм.

БЕРЛИН. (ТАСС). ГДР-эй предприятинууд, хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативууд, вузууд болон эмхи зургаануудта германо-совет хани барисаанай нэрэмжэтэ 24 мянганһаа дээшэ бригаданууд ажалладаг юм. Энэ гансал социалис ажалай түрүүшүүл бэшэ. Тэдэнэр совет ажалай дүй дүршэл эдэбхитэйгээр бэелүүлнэ. Энэнь шэнэ табан жэлэй зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэх арга олгоно.

Республикын ажалшад энэ жэлдэ германо-совет хани барисаанай бүлгэмэй 25 жэлэй, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе тэмдэглэхээр бэлдэжэ байнхай. ГДР-эй хүдэлмэришэд энэ үндэр нэрэ зэргые хүндэтэйдэ тоолодог. Германо-совет хани барисаанай нэрэмжэтэ бригадын нэрэ зэргэд хүртэхын түлөө хүдэлөөн Шведтэхи нефтехимическэ комбинадта үргэнөөр дэлгэрэв. Совет нефт болбосоруулдаг предприятиин 36 бригаданууд энэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

ХАМНИ НЮТАГТА

ФОТОРЕПОРТАЖ

Эндэ Захааминай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түб һуурин оршодог. Энэ хадаа гурбан отделенитэй. аймаг соогоо экономикоо талаар бэхижэнги ажахынуудай нэгэн болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ колхозой гэшүүд адуу малаа олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар горитой амжалтануудые туйлажа шадаа.

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын оной дүнгүүдээр тус колхоз аймагай ажахынуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ эрхимлэһэн байна. Тиигэжэ КПСС-эй райкомой, аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө һэн. Энэ жэлдээшье эндэхи малшад эмхитэй һайнаар хүдэлжэ, жэлэй түрүүшын квартал соо гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө болзорһоонь холо урид дүүргэв.

Колхозой һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Усановкын фермын коллектив эрхимлэжэ ябана. Тус фермые үнинэй һаалишан, Ленинэй орденой кавалер Сурма Дашиева хүтэлбэрилдэг юм. Үнгэрөөшэ жэлдэ фермэнүүдтэ ариг сэбэрые сахиха, һайн шанартай һү гүрэндэ тушааха талаар республика дотор соносхогдоһон конкурс-харалгада энэ фермэ һайн дүн туйлажа, хоёрдохи шатын дипломоор шагнагдаһан байгаа.

Ажахын малшад энэ жэлэй үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэбэ. Колхозой хонишод илангаяа һайн дүнгүүдые туйлаа. Бүхы колхозоороо 100 эхэ хонин бүриһөө 91,8 хурьга абаад, һайнаар түлжүүлжэ байна. Тиихэдэ Владимир Юмчинов, Доржо Шукуров, Цырен-Дондок Галданов гэгшэдэй отарын хонишод зуутанай тоодо оролсонхой.

Колхозой экономикын бэхижэхэдэ колхозникуудай ажабайдал һайжаржа баян дэлгэр болоно. Тиихэдээ колхозой хүсөөр һүүлэй жэлнүүдтэ тон ехэ барилга хэгдэдэг болонхой. Хамни тосхондо дунда һургуулиин, колхозой правлениин хоёр дабхар шэнэ байшангууд баригдаа. Гостиница, автомашинануудай гараж, малшадай, үхибүүдэй байрлаха хамтын байра, ниитын бани болон бусад бодхоогдонхой.

Бүри һаяхан колхозой хоёрдохи отделениин түб Хуртага нютагта 150 хүнэй һууритай клуб баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Тиихэдэ колхозой барилгашадай хүсөөр хүүгэдэй саад бодхоогдожо, тэндэ мүнөө Хамнида ажаһуугшадай 50 үхибүүн хүхиюу сэнгэлигээр хүмүүжүүлэгдэжэ байна. Баригдажа байһан спортын зал һаяар ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

Хамни тосхонһоо хахад километрэй зайда малшадай городок баригдаа. Тэндэхи хоёр квартиратай хэдэн гэрнүүдтэ малшад, һаалишад ажаһуудаг юм.

1967 ондо Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ энэ колхоз эрхимлэжэ, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, республикын Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай областной соведэй дурасхаалай Улаан тугта хүртэһэн байгаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Колхозой Усановкын фермые даагша, Ленинэй орденто Сурма Дашиева. 2. Һаяхан нээгдэһэн саадта ябадаг хүхиюу зугаатай үхибүүд. 3. Хамни тосхоной юрэнхы түхэл. Наада таладань — колхозой правлени.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

БАГША-КОММУНИСТ

Манай Баргажанай аймагай Баян-Голой дунда һургуулида таби гаран багшанар хүдэлдэг. Эдэ багшанарай дунда залуушье, наһатайшье багшанар бии. Наһатайшаг багшанарай нэгэниинь Будаев Бадма Ламажапович болоно.

Бадма Ламажапович таби гаран наһатай, даруу номгохон зантай, үсөөн үгэтэй. Хэсүү хүндэ бэрхэшээлнүүдтэй наһан соогоо олон удаа ушаржа, даруу аад, үсэд шанга зоригоороо, оролдосо хэшээлээрээ тэдэниие дабажа, зоной дунда хүндэтэй, алдартай багша болонхой. Тэсэд олоной дунда элдэб зантай хүнүүд дайралдадаг ха юм даа. Харин Бадма Ламажаповичтай сүг хүдэлжэ үзэһэн хүн бүхэн абари зангыень һайшаадаг байха.

Бадма Ламажапович Будаев үнинэй коммунист. Партиин гэшүүнэй үндэр нэрэ зэргые арюунаар сахижа ябадаг, арба гаран жэл соо һургуулиингаа партиин эхин организациин секретаряар хүдэлжэ байна.

Хүдөөгэй багшын ажал, хэнэйшье мэдэхээр ехэ юм. Хэшээлдээ бэлдэхэ, зааһан юумэеэ үхибүүдтэ ойлгуулха гэжэ оролдохо. Гадна ниитын хүдэлмэри гэжэ байха. Бадма Ламажапович эдэбхитэй, залуушуулһаа нэгэшье дутангүй, арадай хоорто хабаадалсадаг, холын заимкануудай хонишодто, үхэршэдтэ, һаалишадта ходо ошожо, лекци уншадаг, концерт зүжэг табилсадаг гээшэ.

Багша-коммунист һургуулиингаа хэрэгэй түлөө бэеэ гамнадаггүй, шалтагаангүйгөөр нэгэшье үдэр гээдэггүй.

Б. Л. Будаев удаан саг соо багшаар хүдэлхэдөө, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ һайн дүршэл тодхолтой болонхой. Аяар гушаад жэл өөрынгөө һургуулида ахамад классуудай һурагшадта математика заажа байна. Юрэдөө, энэ хүндэ заалгаһан һурагшад тооложо барахаар бэшэ олон даа... Һурагшадынь өөрынгөө багша тухай дулаахан үгэнүүдээр дурдан дурдан ябадаг гээшэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайндашье Бадма Ламажапович Будаев хабаадалсаһан байна. Һургуулиин шабинартай гү, али бэшэшье залуушуултай уулзажа, үгэ хэлэхэдээ, Совет сэрэгшэдэй дайшалхы габьяа тухай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмөөр хөөрэжэ үгэхэдэнь, ехэ һонирхомоор байдаг. Илангаяа Москвае хамгаалгын хатуу шэрүүн байлдаануудай тухай зүрхэндэ оротор хөөрэдэг. Эндэ ами бэеэ хайрлангүй тэмсэһэн үень ха юм. Хоёр дахин хүндөөр шархатаад, госпитальдо удаан хэбтэжэ гараһанайнь һүүлээр гэртэнь эльгээһэн байна.

Манай багша сэрэгтэ ябаһанайнгаа түлөө олон медальнуудаар шагнагданхай. Мүн баһа Гэгээрэлэй министерствын хүндэлэлэй олон грамотанууд, Ажалай габьяагай түлөө. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ гэһэн медаль бии. Бадма Ламажаповичай үмдэжэ ябаһан хара костюмай энгэртэ «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн тэмдэг наранай гэрэлдэ ялалзадаг.

Үхибүүдынь булта эхэнүүд: ууган хүбүүниинь — Борис, Улаан-Үдэдэ инженерээр хүдэлнэ, Александра Бадмаевна басаганиинь эсэгэтэеэ хамта багшалжа байна, хоёр хүбүүдынь һурадаг.

Бадма Ламажапович Будаев баһа минии багша ха юм. Багшатаяа хамта хүдэлжэ байхадаа, ехэ баясадагби.

Р. МУНХОЕВА,
Баргажанай аймагай Баян-Голой дунда һургуулиин багша.

КУАНГЧИ ПРОВИНЦИДА ХОЁР НЕДЕЛИ СОО БАЙГААБ

Урда Вьетнамдахи өөрынгөө тусхай корреспондент Тицнано Терцаниин бэшэһэн репортажые Италиин «Эспрессо» гэжэ недели бүриин хэблэл һаяхан толилоо.

Репортажай хуряангы оршуулгые Хэблэлэй һонинной агентство уншагшадтаа дурадхана.

«Энэ райондохи бүхы юумэн ...най хиналта доро байдаг. Анлоые үглөөдэр добтолхо гэһэн заралтын үгтөө һаань, бидэ тэрээние абахабди». Американ майор Макдоноу «советник» тоотой байгаашье үнэндөө, өөрынгөө олон хандаатан шэнгеэр, Урда Вьетнамай сэрэгэй подразделенинүүдэй нэгэнэйнь командир юм. Хэлэһэн үгэнүүдтэнь хэр этигэлтэйгээр хандаһыемни ойлгохын тула нааshe шэртэн хараба.

...Сайгон-Чонтан участогай 13-дахи номерой харгыгаар гурбадахи үдэрөө ябажа байнаб. Эндэ фронтын лини үдэр бүхэндэ хубилна. Чонтан патриотическа хүсэнүүдэй частьнуудаар хүреэлэгдэжэ, хэзээшье сүм ээлэгдэжэ магад. Энээнһээ хойшо 16 километртэ Анлок город оршодог, тэрэнэй, районуудай нэгэндэ Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын туг намилзажа байдаг. Эндэһээ урагшаа гушан километрэй зайда Лакхе хото оршодог, Тэндэ сайгон 15-дахи дивизиин штаб, вертолёдуудай бааза байрладаг юм. Лакхе Чонтан хоёрой хоорондохи харгы, үнэндөө, таһа сохигдонхой.

Энэ райондохи каучугай бүхы плантацинууд Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй (НВСО) хиналта доро өронхой. Патриодууд һүниин сагта харгы дээрэ минэнүүдые табина. Нэгэтэ үүрэй сайжа байхада, сайгон сэрэгүүдэй колонно урагшаа дабшаха гэжэ һэдээд, тодожо байһан патриодуудта буудуулаа. Зарим солдадуудынь патриодуудай һомондо дайрагдажа хосороо, нүгөөдүүлынь минэ дайража, дэлбэ сохиюлаа, амиды үлэгшэдынь мэгдэн, гэдэргээ сухаряа...

Хэлэмэршэнтэй хамта би Чонтан хүрэтэр ошоһон байнаб. Снарядуудаар һандаагдаһан харгыгаар машинамнай дабшахадаа, минута бүхэндэ ялхи яама руу орожо, дэнпээгээр дэбхэрдэг байба. Чонтанда хүрэжэ ерэбэбди. Госпитальдо сүлөө һуури үгы, тиимэһээ шархатаһан арбан хоёр хүн тэрэнэй үүдэндэ — газар дээрэ хэбтэнэ. Шархатаад, хүтэлүүлжэ ябаһан нэгэ солдат тээшэ фотоаппарадайнгаа объектив шэглүүлхэдэмни, намайе полициин сагдаа буугаараа заналба. Энэ солдат сайгон хуягта машинада дайрагдаһан байна. Тэдэнэр угаа түргэнөөр гүйлгэлдэн сухарихадаа, өөрынгөө ябаган сэрэгэй ротые дараһан байгаа. Дэлгүүр дээрэ хэдэн зуун хүн хагшална. Олонхинь хоёр үдэрэй туршада юушье эдеэгүй. Эдэнэр Анлок шадарай бишыхан тосхонһоо ерэһэн байха юм. «Партизануудай добтолгодо харюусахадаа, Урда Вьетнамай артиллери манай тосхониие буудаа» гээд нэгэ эхэнэр намда тайлбарилба. Тэрэ эхэнэр нюур шарайнь хүхэршэһэн нялха үхибүүе хуушан хахархай бүдөөр орёогоод, гар дээрээ үргэжэ ябаа һэн.

Анлок ошодог харгы майор Макдоноу гэгшын түрүүшын постнуудһаа тэрэ хойгуур таһа сохигдонхой. Гарнизониие дэмжэхын тула эльгээгдэһэн 21-дэхи дивизиин танкнуудай колонно ба ябаган сэрэгүүд сүмэрэн орохо һэдэлгэ гаргаа. Зүгөөр хоёр танкнь партизануудай ракетээр һандаагдаһанай һүүлээр шоссе харгыгаар ябаха оройдоошье аргагүй болоһон юм. Мүнөө вертолёдуудаар лэ Анлок ошожо болохо, хотодо, тэрээн шадар НВСО-гой сэрэгүүдэй мэдэлдэ байһан газар дээрэ «В-52» түхэлэй бомбардировщигууд, мүн «фантомууд» хэдэн зуун тонно бомбонуудые хаяа. Гэбэшье патриодуудай зенитнэ батарейнүүдтэ ехэшье хохидол ушаруулаагүй. Харин буудуулан унаһан американ вертолёдуудай тоо үдэр бүри олон болоожол байдаг.

Анлогой хэдэн районие НВСО-гой подразделенинүүд эзэлэн абаад, тэдэнээ батаар хамгаалжа байна. Хэдэн һарын урда тээ сайгон сэрэгүүдһээ буляажа абаһан танкнуудаа патриодууд хотые добтолходоо хэрэглэһэн байгаа гэжэ дахуул частьнуудай нютагай командовани мэдэрхэ баатай болоо.

«Анлогто манай арба мянга шахуу солдат мүнөө бии. —гээд Урда Вьетнамай офицер намда хэлээ һэн. — Эдэ хадаа 5-дахи, 21-дэхи дивизинүүдэй подразделенинүүд, тэрэшэлэн «тусхай зорилготой» батальон шахуу частьнууд болоно. Гэбэшье, тэндэхи байдал хэсүүтэй».

Урда Вьетнамда мүнөө ургэнөөр дэлгэрһэн дайшалхы ябуулганууудай бүхы участогуудта иимэ үгэнүүдые дуулажа болохо байна. Зарим ушарта дэмжэхэ вертолёдуудай агаарта харагдаагүй һаань, дахуул сэрэгүүдэй солдадууд байлдаа хэхэеэ арсадаг: американ сэрэгэй техникын дэмжэлгэтэйгээр лэ дай хэжэ дадашанхай.

...Патриотическа хүсэнүүдэй окопууд дээгүүр американ самолёдуудай тараан хаяһан хуудаһанууд һалхинда туугдаад, манай эзэлжэ байһан газарта унаа. «Һанаа сэдьхэлэй дайн» гээд дахуул сэрэгэй лейтенант намда тайлбарилба. Тэдэ хуудаһанууд плендэ орохыень НВСО-гой солдадуудые уряална. Хэн плендэ оролтойб, дайсамнай тиихэ бэшэ гү — гээд урдавьетнамайхид шоглон энеэлдэдэг. 13-дахи номерой харгые зүбшан шэбээлһэн правительственна сэрэгүүдэй олон солдат хармаан соогоо хадагалһан бишыхан ногоон тугтай ябана гэлсэдэг. Плендэ орохые хүсэбэл, энэ тугаараа тэмдэг үгэхэ болоно бшуу.

Сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй добтолго хэдэн недели соо ургэлжэлһөөр. Тэдэнэр сайгон сэрэгүүдые бута сохин, хэдэн хэһэгүүд болгоо, ороной элдэб районуудта хүреэлэгдэһэн гарнизонууд мүнөө һамна зада сохигдожо байнхай. Сайгон захиргаанай хэдэн жэлэй турша соо ябуулһан «номгоодхолгын» политикын дүнгүүдые сүм үгы хээ, «вьетнамайхидай гараар дай үргэлжэлүүлхэ» гэдэг американ политикын бүтэхэгүй байһые харуулна.

...Би Куангчи провинцида хоёр неделиин турша соо байгааб. Тиихэдэ фронтын лини Донгха город шадар гарадаг байгаа һэн. Мүнөө тэрэ фронт урилаңхай. 1-дэхи номерой харгы дээрэ, урда талын провинцинуудта хүндэ хүшэр байлдаанууд боложо байнхай. Добтолго үргэлжэлһөөр.

(АПН-Эспрессо).

Спорт

МОЛДАВСКА ССР. Эндэ һүр харбалгаар профсоюзуудай ДСО-гой бүхэсоюзна мүрысөөн үнгэрбэ. Эхэнэрүүдэй дундаһаа ороной чемпионой нэрэ зэргэдэ Кутаиси городһоо ерэһэн 22-той уласхоорондын спортын мастер Кето Лосаберидзе хүртэбэ. Харин эрэшүүлэй дундаһаа профсоюзуудай ДСО-гой чемпионоор Шэтын областиин залуу спортсмен уласхоорондын спортын мастер Мэлс Дабаев шалгарба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гарагша Кето Лосаберидзе, Мэлс Дабаев мүрысөөнэй үедэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Соёлой һонин

БЭЛИГ ШАДАБАРЯА ХАРАЛСАНА

ССР Союзай 50 жэлэй ойн баярай һайндэртэ зорюулагдаһан арадай уран һайханай наада харалга республика доторнай үнгэргэгдэжэ байна. Энэ хэмжээ ябуулга Сэлэнгын, Зэдын, Яруунын болон бусад аймагуудта амжалтатай һайнаар, эмхи гуримтайгаар үнгэрөө. Гэхэтэй хамта, нютаг соогоо фестиваль үнгэргэһэншье, үнгэргөө үдышье аймагуудай уран һайханай коллективүүд өөһэд хоорондоо ябалсажа, наадаяа харалсажа, дүй дүршэлөө андалдажа байһаниинь хэн хэндэшье туһатай, һайшаалтай байна.

Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай уран һайханай коллектив (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр З. Сабкеева) һая Сэлэнгын аймаг ерэжэ, Новоселенгинск тосхондо, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо наадаяа табижа, олоной магтаалда хүртөөһэн. Һүүлээрнь хоёр аймагай соёлшод нүхэр ёһоной уулзалга хэжэ, ойн баярай уран һайханай наадын программын гол темэ тухай хөөрэлдэхэ зуураа, дутуу дундануудаа заалсаһан, һанамжа дурадхалнуудаа оруулалсаһан байха юм. Иимэ уулзалга-хөөрэлдөөн эдэ соёлшодой аляндаһаншье туһатай байһаниинь ойлгосотой.

Сэлэнгын аймагаар аяншалаад, тэндэхи нүхэдэйнгөө зааһан алдуу дутуунуудые усадхаһанайнгаа һүүлээр Зэдын аймагай уран һайханай коллектив Улаан-Үдэ ерэжэ, телевиденеэр наадаяа олондо һая харуулба. Тиихэдээ тэдэнэрэй олон номер жюриин үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Нэрлэбэл, түмэр замай Зэдэ станциин залуушуулай үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн дуу болон инструментнүүдэй, хүдөөгэй интеллигенциин түлөөлэгшэд ба малша басагадай дуунай ансамбль, Зоя Сабкеевагай гүйсэдхэһэн буряад арадай хатар болон бусад зүйлнүүд болоно. Нютагайнгаа хүбүүн Ким Раднаевай «Эдир наһан» гэжэ дууе басагад илангаяа һайханаар гүйсэдхөөһэн. Тэрэниие жюри онсо тэмдэглэһэн байха юм.

Ерэһэн айлшадайнгаа уряалаар Сэлэнгын аймагай уран һайханай коллектив июнь һара соо Зэдэ орожо, аймагай ажалшадта һонирхолтой концерт харуулхаар бэлэдхэл ябуулжа байна. Һүүлээрнь Хяагтын аймагаар айлшалха зорилготой.

Гэхэ зуура республикымнай зүүн зүгэй — Яруунын, Хориин ба Хэжэнгын аймагуудай уран һайханай коллективүүд хоорондоо ябалсажа эхилээ.

Н. МАДУЕВ,
арадай уран бүтээлэй республикын байшангай директор.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Бэшүүрэй совхозой Нарин-Заган гэжэ газарта аймагай эрхим һаалишад һаяхан суглarба. Оньһожоруулагдамал фермэнүүдэй бэрхэ һаалишадай дунда конкурс эндэ үнгэрэгдэһэн байна. Мүрысөөнэй дүримэй ёһоор, һаалишан бүхэн дүрбэн үнеэ һааха байба. Жэрэб татажа конкурсдо хабаадалсаха дуратайшуул олон. Дүрбэн һаалишан нэгэ доро мүрысэнэ. Хүн бүхэн бэе бэеһээ гээгдэхэгүйе оролдоно. Тиибэшье мүрысөөнэй эсэс ерэжэ, түрүүшүүл шалгарба. Үнинэй дүй дүршэлтэй һаалишадай дундаһаа М. Н. Асколкова, В. Ф. Панькова, Л. С. Галина гэгшэд түрүү һууринуудые эзэлээ. Тиихэдэ залуушуул сооһоо М. Цыбиков, Л. Плотникова, В. Уварова гэгшэд түрүүлээ.

Эрхимлэжэ гараһан һаалишадта Хүндэлэлэй грамота, мүнгэн шангууд барюулагдаһан байна.

В. БОРИСОВ.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

БҮХЫ ХҮН ТҮРЭЛТЭНЭЙ АША ТУҺАДА

Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй ба США-гай Президент Р. Никсонэй хоорондо боложо дүүрэһэн хэлсээн бүхы дэлхэй дээрэ түүхэтэ удха шанартай хэрэг болоно гэжэ сэгнэгдэһэн байха юм. Хэлсээнүүдэй дүнгүүдые дэлхэйн олонииттэ гүнзэгы ехээр һаналаа ханан угтаа. Совет-американ дээдэ зэргэтэдэй уулзалгануудай үрэ дүн үнэн зүб һанал бодолой илалта, уласхоорондын бүхы оршон байдалые һайжаруулха хэрэгтэ шухала туһа нэмэри болоно гэжэ бүхы түбинүүдэй гүрэнэй ажал ябуулагшад, хэблэл, жиирэй хүнүүд тоолоно.

Олониитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха ленинскэ гол ёһонууд мүнөөнэй дэлхэйн хүгжэлтын бата бэхи гол ёһон болоо гэжэ хэлсээнүүд, тэдэнэй дүнгүүд үнэмшэстэйгөөр гэршэлэн харуулна. «Ядерна зэбсэгэй бии болоһон үе сагта энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха хэрэгтэй гэжэ али алинайнгаа этигэдэг байһые» хоёр тала хараадаа абаха гээд СССР США хоёрой хоорондохи харилсаануудай үндэһэ һуури тухай шухала документ соо онсолон тэмдэглэгдэһэн байха юм. Тэрээндэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, США-гай Президент Р. Никсон гар табяа.

Энээнтэй дашарамдуулан, ондо ондоо политическэ хараа бодол баримталдаг харин шэнжэлэгшэд Совет гүрэнэй амгалан ёһоной гадаадын политикын ехэ илалта түйлаһан тухай, дэлхэй дээрэ манай оронойнэрэ хүндын ехээр дээшэлжэ байһан тухай бэшэнэ. Совет-американ хэлсээнүүдэй дүнгүүдые тайлбарилхадаа, «энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха талаар СССР-эй бэелүүлдэг политика түүхэтэ илалта түйлаа» гээд «Дейли Уорлд» газетэ бэшэнэ. Советскэ Союзай уласхоорондын байдалай саашадаа бэхижэһэн тухай «Нью-Йорк таймс» бэшэнэ.

Стратегическэ буу зэбсэг хизаарлаха тухай хэлсээндэ дэлхэйн олониитэ тусгаар анхарал хандуулна. Угаа ехэ удха шанартай эдэ хэлсээнүүд совет ба американ арадуудай, мүн бүхы дэлхэйн арадуудай шухала аша туһада тааралдана. Эдэ хэлсээнүүд дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр ядерна зэбсэгүүдые бүри олоор түхеэрэлгэдэ анха түрүүн һаад хаалта боложо үгөө, ядерна дайнай аюулые һулаpуултада туһална, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряалгаар саашадаа дабшаха хараа зам нээжэ үгэнэ.

Эдэ хэлсээнүүд яахадаа тусгаар ехэ удха шанартайб гэхэдэ, буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгэдэ мүнгэ зөөри олон миллиардаар гаргашалха ябадалые зайсуулна бшуу.

Совет-американ хэлсээнүүдэй дүнгүүдые тайлбарилхадаа, харин түрүү үзэл бодолто хэблэл Дүтын Зүүн зүг тушаа, Вьетнамай асуудалаар совет делегациин шууд сэхэ хараа бодол баримталһые тэмдэглэнэ. Араб арадуудай үнэн зүб хэрэгые, вьетнам арадай баатарлиг тэмсэлые Советскэ Союз ходоо дэмжэдэг юм.

НАТО· УШАР БАЙДАЛДА БОДОЛТОЙГООР ХАНДАДАГ БОЛОЖО ЭХИЛЭЭ

НАТО-гой соведэй сесси үнгэрэгшэ неделидэ Бонндо болоһон байна. Тэрээндэ 15 гүрэнэй — Хойто-Атлантическа бүлэглэлэй гэшүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд хабаадаа. Хүсэ хэрэглэхэ урагшагүйдэһэн империалис политика баримталан бэшэ, харин бодолтойгоор хандажа уласхоорондын шухалын шухала асуудалнуудые шиидхэхэ гэһэн эрмэлзэлтэ мүнөө НАТО-гой штаб-квартирада бүри ехээр гарадаг боложо байнхай.

Уласхоорондын хоёр угаа ехэ ушар һүүлэй үдэрнүүдтэ тохёолдоо: Москвада совет-американ дээдэ зэргэтэдэй хэлсээнүүд болоо. СССР-эй ба ФРГ-гэй, Полышын ба ФРГ-гэй хоорондохи договорнууд эсэслэн баталагдаа. Эдэ ушарнууд ажаглагшадай хамтын һанамжын ёһоор НАТО-гой соведэй мүнөөнэй сессиин шэглэлые тодорхойлжо үгөө. Стратегическэ буу зэбсэг хизаарлаха тухай совет-американ хэлсээн «уласуудай хоорондын этигэлсэлгые горитойгоор дээшэлүүлнэ, ядерна дайнай аюулые бага болгоно» гэжэ мэдэрһэн ушар сессиин баталан абаһан коммюнике соо дурсагдана. Советскэ Союзай ба Баруун Германиин, Полышын ба Баруун Германиин хоорондохи договорнуудые «Европодохи шахардуу шанга байдал һулаpуулгада туһа нэмэри болоно үгэнэ» гэжэ сессидэ хабаадагшад сэгнэһэн байха юм. СССР-эй ба бусад социалис оронуудай үүсхэлээр аюултүйн ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөө зарлаха һанамжа «шахардуу шанга байдал һулаpуулха хэрэгтэ шухала нүхэсэл боложо үгэхэ зэргэтэй» гээд тэмдэглэгдэнэ. КПСС-эй XXIV съездын хараалһан Совет оронойгадаадын политическэ амгалан ёһоной программа бэелүүлгэһээ уламжалан, уласхоорондын оршондо боложо байһан таатай шэнэ шэглэлые НАТО-гой хүтэлбэрилэгшэд тоонгүй гаража шадахаяа болинхой гээд Бонндо баталан абтаһан коммюнике харуулна.

Тиихэтэй хамта шахардуу шанга байдал һулаpуулхые хүсэдэггүй зарим империалис этэгээдүүд зэбсэгээ хуряагаагүй гэжэ НАТО-гой сесси харуулаа. Гүрэнүүдэй бэе бэедээ этигэлсэдэг боложо байһан тухай Боннско коммюнике соо бэшэгдэһэн байгаашье һаань, «өөрыгөө хамгаалха оролдолгоёо» үргэлжэлүүлхэ, «сэрэгэй программые» хизаарлахагүй гэһэн НАТО-гой хуушан уряанууд дабтагдана. Аюулгүйе сахиха асуудалда сэхээр хамаадахагүй тиимэ асуудалнуудые зүбшэхэ зүйлдэнь оруулжа, аюултүйн асуудалаар ниитэ Европын хуралдаанай хүдэлмэриие орёо болгохо гэжэ НАТО-гой стратегүүдэй эрмэлзэдэг байһыень коммюникегэй зарим пунктнууд харуулна.

Шухала асуудалнуудые хаража үзэн шиидхэлгэдэ сессидэ хабаадагшадай «ондо ондоогоор хандадаг» байһанда НАТО-гой соведэй Боннско сессиин дүнгүүдые тайлбарилхадаа, Рейтер агентство тусгаар анхарал хандуулна. Ядерна зэбсэгэй бии болоһон үе сагта социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо энхэ тайбанаар, һайнаар оршон байха, али алиндаа ашатай туһатай харилсаа холбоо байгуулхаһаа ондоо үндэһэ һуури байхагүй гэжэ тоолодог хүсэнүүд мүнөө булюу боложо байнхай. Өөһэдынгөө декларацине НАТО-гой хүтэлбэрилэгшэд саашадаа бэеэ дото хэрэгүүдээрээ харуулха бэзэ.

МАДАГАСКАРТАХИ БАЙДАЛ

Малагасийска республикын дахяад томилогдоһон генерал Рамананцуа һаяхан шэнэ правительство байгуулаа. Мадагаскартахи правительствын һэлгэгдэһэн ушар энэ арал дээрэ һүүлэй хэдэн неделиин туршада болоһон олониитын хүдэлөөнэй сэхэ үрэ дүнгынь болоно. Мэдээжэ гэрэлэй талаар демократическа шэнэдхэлгэнүүдые хэдэн олон мянган студент ба һурагшадай демонстраци даар энэ хүдэлөөн эхилһэн байгаа. Эдээндэнь засагаархид һа адхаралгата хэһээлтэнүүд хэжэ харюусаа: полициинтэй тулалдаануудай болоһон үедэ хэдэн арбаад хүн алуулжа, хоёр зуу шахуу хүн шархатаа. Мадагаскарай хүдэлмэрилэгшэд алба хаагшад бүгэдэ ниитын бастовко соноехожо, студентнүүдэй тэмсэлые дэмжэһэн байна. Тусхайлбал тэдэнэр президент Цирананые засагһаа зайсуулха, хашалта хэһээлтэ хэжэ, нэрээ хухарһан правительствые тушаалһаань буулгаха эрилтэ хэһэн байха юм.

Политическэ шэнжэлэгшэдэй һанамжын ёһоор, Мадагаскартахи дотоодын политическа байдалай шахардуу шанга болоһон ушар гүнзэгы ехэ шалтагаануудтай. Энэ хадаа нэн дэхеэр, харин монополинуудһаа хүсэд шахуугаар дулдыдаг байдаг оронойэкономическа бэрхэшээлнүүд тохёолдоно. Ашагта малтамалнуудые абаха хүдэлмэри, промышленна предприятинууд, банкнууд, худалдаа наймаа харин капиталай хиналта доро байдаг. 2 миллион гектар эрхим һайн газар сараайта колонистнуудай хиналта доро байдаг. тиихэдэ хүн зоной 85 процентнь болдог тариашад тохомой шэнги газартайхануудай дээрэһээ хүшэр байдалда оронхой. Оронойдотор хүдэлмэригүйшүүл олон.

Мадагаскарай олониитын дура гутааһан баһа нэгэ шалтагаан гэхэдэ. Циранайн правительство Урда Африкын расистнуудтай, Нортуталиин колонизаторнуудтай холбоо барисаатай байдаг. Правительствын эсэргүү тэмсэлэй ехээр дэлгэрһэнһээ уламжалан правительство һэлгэгдэв.

Гэбэшье, шэнэ премьер-министр Рамананцуа ажалшадай эрилтэнүүдэй зарим хүбиие хангаха зүбшөөлөө үгөө. Демократическа эрхэ сүлөө мүнөөдөө дамтайгаар олгохо, шэнэ конституци зохёохын тулада хүдэлмэришэд болон студентнүүдэй хабаадалгатайгаар эмхидхэлтэй суглаа зарлахаб гэһэн ба бусад найдуулгануудые тэрэ үгэһэн байна. Тиихэтэй хамта президент Цирананые засагһаа холодуулха тухай эрилтые бэелүүлхэ руушаагаа. Өөрынгөө энэ алхамые «граждан дайнай» болохо аюулай тохёолдожо магад болоһые haap зүбтүүлхэ һанааша гаргаһан байна.

В. СЕРОВ,
Ю. КОРНИЛОВ,
В. ПОЛИКАРПОВ.
(ТАСС).

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · ХИЛЫН СААНАҺАА · РАДИО

ВАШИНГТОН

Сагаан байшанда пресс-конференци болобо

ТАСС

США-гай Президент Р. Никсон конгрессэй ударидагшадтай уулзажа хөөрэлдэбэ. Советскэ Союзда ошожо ерэһэн тухайгаа, совет хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдэһэн тухайгаа Президент конгрессэй ударидагшадта мэдээсэл хээ гэжэ Сагаан байшангай пресс-секретарь Р. Зиглер хоёр часай турша соо үргэлжэлһэн уулзалгын һүүлээр мэдүүлбэ. Холбоото Штадуудай ба Советскэ Союзай харилсан туһалалсаха хэрэгтэ эдэ хэлсээнүүд һайн үндэһэ һуури табина гээд Президент тоолоно гэжэ Зиглер хэлэбэ.

Стратегическэ добтолхы зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай хэлсээнүүдые зүбшэн хэлсээд, тэдэниие эсэслэн баталха зорилго США-гай конгрессэй үмэнэ мүнөө оршоод байна гэжэ Зиглер мэдүүлээ. Энээнэй һүүлээр «США стратегическэ добтолхы зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай хэлсээнүүдые баталалгын хоёрдохи шатада орохоор бэлэн болохо».

ХАНОЙ

Ханойдо болоһон заседани

ТАСС

ДРВ-гэй Национальна суглаанай саг үргэлжын комитедэй заседани эндэ болобо. ДРВ-гэй Министрнүүдэй Соведэй, Арадай Верховно сүүдэй, Арадай Верховно прокуратурын түлөөлэгшэд заседанида хабаадалсаа.

Орон доторхи транспортын хүдэлмэри тухай асуудалые заседанида хабаадагшад хаража үзэһэнэйнгөө һүүлээр Вьетнамай асуудалаар Парижда боложо байһан зүблөөн дээрэ ДРВ-гэй делегациин хэһэн ажал ябуулгые нэгэн һаналтайгаар дэмжээһэн байна.

Американ зэрлэг түрэмхэй ябуулгада эсэргүү патриотическа тэмсэлээ илалтада хүргэхэ, Камбоджын ба Лаосой аха дүү арадуудтай һаналаа нэгэдэнги байлгаяа бэхижүүлхэ тухай Хо Ши Минэй захяае вьетнам арадай дүүргэхээр батаар шиидэһэн байһыень ДРВ-гэй Национальна суглаанай саг үргэлжын комитет тэмдэглэбэ.

УЛААН-БААТАР

ЗАЛУУШУУЛ—РЕВСОМОЛОЙ СЪЕЗДДЭ

ТАСС

Июниин 7-до Улаан-Баатарта нээгдэхэ XVI съезддээ Монголой ревсомол эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байна. Залуушуулай Монголой Революционно Союзай урдахи съездһээ хойшо үнгэрһэн табан жэлэй хугасаа соо гэшүүдэйнь зэргэ гурбанай нэгэ хубяар нэмэһэн байна. Мүнөө үедэ 105 мянганһаа үлүүтэй хүбүүд, басагад ревсомолой зэргэдэ тоологдоно.

Ревсомолшууд арадай ажахын ба соёл культурын бүхы һалбаринуудта эгээн лэ харюусалгатай участогуудта ажалладаг юм. Залуу малшад, тариашад хүдөө ажахые, мал ажалые хүгжөөлгын бүгэдэ арадай зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байнхай.

Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн хоёр жэлэй турша соо залуушуул малай 4.470 байра бариһан, 2 мянга тухай худаг малтаһан, үргэн ехэ бэлшээри уһалһан, 15 миллион нарай түл түлжүүлһэн байха юм.

Монгол оронойхүдэлмэришэн ангиие хүсэл эрмэлзэл ехэтэй, согтой залитай залуушуулай бүлэ гэжэ дэмы нэрлэдэггүй. Юундэб гэхэдэ, Улаан-Баатарай, Дарханай, Чойбалсанай промышленна предприятинуудта хүдэлдэг хүдэлмэришэд, техникүүд болон инженернүүдэй табанай дүрбэн хубинь залуушуул юм. Үйлэдбэриин ашаүрые дээшэлүүлхэ, бүтээн гаргаһан продукциингаа шанарыень һайжаруулха гэгшэ оронойхүдэлмэришэн ангиин үмэнэ оршоһон гол мухала зорилгонууд болоно. Урлан нарижуулгын хүдэлөөн залуу хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Залуу хүдэлмэришэдэй, хүдөөгэй ажалшадай, сэрэгшэдэй, студентнэрэй ажалай, һуралсалай амжалтанууд тухай мэдээсэлнүүд съездын урда тээ оронойбүхы заха буланагуудһаа ревсомолой Центральна Комитедтэ ерэнэ.

ПАРИЖ

Европодохи түгшүүрилые һулаpуулхын тула

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсан туһалалсалгын асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөндэ Франци анхарал ехээр хандуулна гэжэ президент Ж. Помпиду эндэ мэдүүлбэ.

Гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбоонуудые улам хүгжөөжэ, Европодохи түгшүүрилые һулаpуулха саг хүрэжэ ерээ гэжэ Франци тоолоно гээд президент тэмдэглээ.

БЕРЛИН

ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГТО КОММУНИСТКЫЕ ДЭМЖЭНЭ

ТАСС

Эрэлхэг зоригто американ коммунистка А. Дэвисые дэмжэжэ, тэрээнтэй һаналаа нэгэдэнги байлгаяа бэхижүүлхэ уряатайгаар хүн зоной эрхын түлөө тэмсэл ябуулдаг комитет ГДР-эй бүхы эрхэтэдтэ хандаһан байна.

Республикын элдэб округуудай предприятинуудай, эмхи зургаануудай, һуралсалай газарнуудай олон тоото делегацинууд А. Дэвисые сүлөөдэ дары гаргаха эрилтэ табиһан 100 мянга гаран бэшэг эльгээгээ. Республикын үргэн ниитэ улад зоной зүгһөө тус комитет американ патриот эхэнэрые дэмжэжэ, тэрээнтэй һаналаа нэгэдэнги байһанаа телеграмма соогоо мэдүүлнэ.

НЬЮ-ЙОРК

НЭГЭДЭЛДЭ УРЯАЛНА

ТАСС

Зүүн-Урда Азида США-гай ябуулжа байгаа сэрэгэй харата аашануудые дары зогсоохо, саляан хүлһыень үгэхэеэ унжагайруулан хойшо татаха ябадалые зайсуулха, хүдэлмэригүй 5 миллионһоо үлүүтэй хүниие ажалаар хангаха гэһэн эрилтэнүүдтэйгээр США-гай «Афро-американ профсоюзай национальна совет» хандаһан байна. Негр хүдэлмэришэд тэрэнэй зэргэнүүдтэ нэгэдэнхэй.

Эрилтэнүүдээ хамгаалхын түлөө, монополинуудта эсэргүү тэмсэлээ улам шангадхахыень тэрэнэй президент К. Робинсон американ хүдэлмэришэдые уряалба.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Урда Вьетнамай Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд Түсэй хада гүбээлиг газартахи Контум хото шадар шэбээлһэн дайсанай подразделенинүүдтэ шанга добтолгонуудые хэнэ. Майн 31-нэй һүни патриодууд энэ хотодохи сайгон сэрэгүүдэй бүхэлэлтэнүүдые ракетээр, артиллереэр буудаа. Майн 30-да самолёдоор ниидэжэ ерэһэн дахуулнуудай «президент» Тхиеу оройдоол хахад часай туршада эндэ байгаад, командна пунктһаа яаралтай түргөөр гаража ошохо ушартай болоо.

Хюэ хотоһоо хойгуур, Митянь мүрэнэй урда эрьеэр шанга байлдаанууд болоно.

ХАНОЙ. (ТАСС). Сайгон, Анлок хотонуудые холбоһон 13-дахи харгы дээрэ болоһон байлдаануудта Урда Вьетнамай патриодууд ехэ амжалта түйлаа гэжэ Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентство дамжуулна.

Хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү дайшалхы ябуулгануудаа Лаосой патриодууд улам эдэбхижүүлжэ байна. Луанг-Прабанг провинцида, оронойбусад районуудта патриотическа хүсэнүүд дайсанай бүхэлэлтэнүүдтэ добтолгонуудые хэнэ.

Бороо хурагүй сагта Камбоджын патриотическа хүсэнүүд байлдаанай талмай дээрэ амжалта түйлаһан байна. 1971 оной октябрьһаа 1972 оной майн эхин болотор тэдэ дайсанай 56 мянга гаран солдат, офицерые, тэрэ тоодо 4000 гаран сайгон дээрмэшэдые хүлһөөнь буулгаһан, шархатуулһан байгаа.

БОНН

ДОГОВОР ХҮСЭНДӨӨ ОРОБО

ТАСС

Июниин 6-да ФРГ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг элшэн сайд В. М. Фалин, Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын статс-секретарь П. Франк 1970 оной августын 12-то Москвада абтаһан Советскэ Союз ба ФРГ-гэй хоорондын договорые эсэслэн баталһан грамотануудые андалдан абалсаба.

ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Шеель энэ баяр ёһололдо хабаадалсаа.

Эсэслэн баталһан грамотануудые андалдан абалсаһанайнь һүүлээр Советскэ Союз ба ФРГ-гэй хоорондын договор хүсэндөө оробо.

Чилиин арад зониие хэр угһаа хойшо дууша, хүгжэмшэ зон гэжэ хэлсэдэг. Тэдэнэй хурдан түргэн хатар наадануудэрхэ сүлөөтэ байдал тухай уянгата һайхан дуунуудаар һэлгэгдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: арадай дуу гүйсэдхэжэ байһан бүлэг хүдэлмэришэд.

ТАСС-ай фотохронико.

САГ СООГОО ОРОҺОН БОРОО

Үнгэрһэн суббото, воскресениин үдэрнүүдтэ республикымнай нютагуудаар хура бороо орожо, гандад гэжэ байһан тариалан, сайн ундалуулагдаба. Хоёр хоногой туршада Романовкада 17 миллиметр бороо ороһон байна. Кабанскда, Улаан-Үдэ шадар, Нарһата, Ивалгаһаа 13 миллиметр шиг нойтон үнгэрһэн үе соо оробо. Мүн Баг... Тэлимбэ, Хори, Загарай, Баргажанай адаг, Захааминай Цахир, Михай... Хамни нютагуудта, Удинск, Нестерево, Шэнэ-Хүрбэ, Орлик, Турунт... рячинскда 3-һаа 12 миллиметр хүрэтэр хура бороо ороһон байна. Т... дэ Түнхэн, Мосндо, Санага, Могойто нютагуудта бага зэргээр шииг... ороо.

Республикын Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүр, Зэдэ, Хяагта, Сэлэнгын ...гуудта үнгэрһэн энэ үе соо хура бороо оробогүй.

Л. ГОНЧАРОВ,
гидрометобсерваториин инженер.

ПРАВДА · БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хяагтын хидай илалта» — фоторепортаж. «Һониноороо хубаалдахаяа яаранаб» — информацинууд. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Үдэр бүриин эрилтые хараадаа абан» — В. Улановай статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: космос тухай ТАСС-ай корреспондентын хөөрэлдөөн. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Хэн хаана һурахаб?» гэһэн гаршаг доро соносхолнууд.

СЭ ЭНХИР КРАН

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА. 18.00 — «Добрый и злой» гэһэн киноочерк. 18.20 — үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильм. 19.00 — телепанорама. 19.2... концерт. 20.00 — «Факел» ... залуушуулда зорюулагдаһан ...грамма. 20.50 — «Зүүн-Сибирь» гэһэн киножурнал. 21.00 — ...най номой таг» гэһэн дамжуулга. 21.10 — «Һайн эд бараа арадта» гэһэн дамжуулга. 21.... «Люди и звери» гэһэн уран ...най фильмын хоёрдохи сери ...руулагдаха. 23.15 — республикын һонин. 23.20 — үдэшын конц...

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 82-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства в быту — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.